29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1994 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 229 (732)

Ազգ
Azg
armenian daily

Հայաստան ներխուժած սառը ցիկլոնը կմնա առնվազն երկու օր

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Ինչպես հայտնեց Հայաստանի հիդրոօդերեւութաբանության եւ բնական միջավայրի վերահսկման վարչության պետ Գենադի Կոջոյանը, իրեն վստահված հիմնարկում էլեկտրամատակարարման եւ կապի միջոցների վերականգնումից հետո այսօր հեռահաղորդիչով հաջողվել է օդերեւութաբանական ամփոփագրեր ստանալ տեղերից: Հանրապետության փաստորեն բոլոր շրջաններում առատ տեղումներ են եղել: Ձյան ծածկը հասնում է 300-500 մմ, ինչը զգալիորեն վատթարացրել է ավտոճանապարհների վիճակը եւ դժվարացրել փոխադրամիջոցների տեղաշարժը: Նոյեմբերի լույս 29-ի գիշերը հանրապետությունում սպասվում են ձնատեղումների ընդհատում եւ օդի ջերմաստիճանի էական նվազում: Նույն եղանակը կպահպանվի նաեւ հաջորդ օրը: Սառը զանգվածների ներխուժումը կուղեկցվի պարզկա եղանակով եւ ճանապարհներին մերկասառույցի գոյացմամբ: Դեկտեմբերի սկզբներին եղանակն աստիճանաբար կտաքանա, ինչը բարենպաստ ազդեցություն կունենա Հայաստանի քաղաքացիների բնակարանների վրա, որոնք օրական ստանում են միայն մեկ ժամ էլեկտրաէներգիա եւ արդեն երեք տարի է, ինչ չեն ջեռուցվում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Բուդապեշտում կբացվի ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի հանդիպումը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության գոտի մտցնելու նպատակով բազմազգ բաժանարար ուժերի ստեղծման, ինչպես նաեւ հակամարտության կողմերի միջեւ վստահության միջոցառումների ամրապնդման հարցեր կքննարկվեն նոյեմբերի 29-ին Բուդապեշտում ծրագրված ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցով ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի երկրների ներկայացուցիչների հերթական հանդիպման ժամանակ:

Ինչպես հաղորդեցին ԼՂՀ ԱԳՆ-ում, առաջիկա բանակցությունները կանցնեն հակամարտող կողմերի՝ Հայաստանի, Ադրբեջանի, Ղարաբաղի միջեւ: Այս առիթով Հունգարիայի մայրաքաղաք է մեկնել Լեռնային Ղարաբաղի պատվիրակությունը ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարար Արկադի Ղուկասյանի գլխավորությամբ: Պատվիրակության կազմում է նաեւ ԼՂՀ արտաքին քաղաքական տեղեկության միջազգային կազմակերպությունների բաժնի ղեկավար Մասիս Մայիլյանը:

Իրանը կոչ է անում դուրս բերել հայկական ուժերը

ԹեՀՐԱՆ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Նոյեմբերի 27-ին Իրանի արտաքին գործերի նախարար Ալի Աքբար Վելայաթին Հայաստանի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանին կոչ է արել «դուրս բերել հայկական բոլոր ուժերը Ադրբեջանի Հանրապետության գրավված տարածքներից»: Գագիկ Հարությունյանը պաշտոնական այցով այժմ Թեհրանում է գտնվում:

Վելայաթին ավելացրեց, որ «հակամարտության շարունակությունը ծանր հետեւանքներ կունենա ամբողջ տարածաշրջանի համար» եւ հույս հայտնեց, որ «խաղաղությունը շուտով կվերականգնվի Կովկասում»:

ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը կայցելի Կանադա

Մոնրեալում լույս տեսնող ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Աբագայ» շաբաթաթերթը տեղեկանում են, որ օրերս Կանադա կայցելի ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ուղեկցությամբ ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Կարեն Բաբուրյանի, «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մանուել Պետրոսյանի, Թաթուլ Սաֆարյանի եւ Վասիլի Արաքսյանի: Փոխնախագահին ընկերակցելու է նաեւ նրա տիկինը: Նախատեսված են ժողովրդային հավաքներ Մոնրեալում, Տորոնտոյում եւ այլ վայրերում:

Վարդան Օսկանյանը եւ Գագիկ Շմավոնյանը փոխնախարարներ

Հայաստանի կառավարության որոշմամբ ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալ է նշանակվել Վարդան Օսկանյանը, որը մինչ այդ զբաղեցնում էր արտգործնախարարության ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի վարչության պետի պաշտոնը: Կառավարության մի այլ որոշմամբ առողջապահության փոխնախարար է նշանակվել Գագիկ Շմավոնյանը:

ԲԱՔՈՒ

Ադրբեջանը ձգտում է ակտիվացնել իսլամական գործոնը

[illegible]

Ինչպես նշել էինք «Ազգի» նոյեմբերի 23-ի համարում տպագրված «Ալիեւը դժգոհում է» հոդվածում, Ադրբեջանի նախագահը [illegible] Իսլամական կոնֆերանսի կազմակերպության (ԻԿԿ) գլխավոր քարտուղար Համիդ ալ Ղաբիդի այցը հանրապետություն:

Համիդ ալ Ղաբիդի այցի մանրամասների,- [illegible] Հեյդար Ալիեւի եւ արտգործնախարար Հասան Հասանովի հետ ունեցած նրա հանդիպումների մասին [illegible] տեղեկություններ [illegible] են [illegible]: Նախ նշենք, որ [illegible] ԻԿԿ-ի գագաթաժողովի [illegible] դեկտեմբերի 9-ին ԻԿԿ-ի [illegible] Կասաբլանկայում: Այնուհետեւ դեկտեմբերի 11-ին [illegible] արտգործնախարարների հանդիպում [illegible], որից հետո վերջնական [illegible] փաստաթղթեր կներկայացվեն ԻԿԿ անդամների 13-14 [illegible] գագաթնաժողովին [illegible]: ԻԿԿ-ի գլխավոր [illegible] Ադրբեջան [illegible] Մարոկ [illegible] գագաթաժողովի [illegible] հետ:

Այժմ անդրադառնանք [illegible] հանդիպումներին: [illegible] Ալիեւը հաստատել է, որ Ադրբեջանը իրեն համարում է իսլամական աշխարհի մասը եւ մեծ կարիք ունի այդ [illegible] օգնության: Նախագահի [illegible], հայերի հետ վեցամյա պատերազմի ընթացքում Ադրբեջանը ունեցել է 20 հազար սպանված, 100 հազար վիրավոր եւ 6 հազար գերեվարված, տարածքի 20 տոկոսի բռնազավթում եւ մեկ միլիոնից ավելի փախստականներ... Հավելենք, որ [illegible] նախատեսված էին լայն [illegible], թե ԻԿԿ խմբի [illegible] համար պարզ չէ, բայց ակնհայտ է, որ Ադրբեջանը շատ [illegible] մեծ [illegible] ունի առաջիկա գագաթաժողովից:

Համիդ ալ Ղաբիդը [illegible], թե Մարոկկոյում [illegible] Ադրբեջանի [illegible] Հայաստանի ագրեսիայի եւ հայ-ադրբեջանական [illegible] հիմնահարցը: «ԻԿԿ-ն [illegible] է տարածքային [illegible]: Մենք պաշտպանում ենք Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության վերականգնում եւ հայկական բոլոր զորքերի դուրսբերում Ադրբեջանի հողերից», հայտարարեց նա: Տես # էջ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կառավարությունը վստահեցնում է. «Այնուհետեւ եկող յուրաքանչյուր տարին նախորդից լավը կլինի»

Գերագույն խորհրդի կողմից հաստատված տնտեսական բարեփոխումների ծրագիրը կսկսի իրագործվել առաջիկա հինգշաբթի՝ դեկտեմբերի 1-ից: Ազգաբնակչության շրջանակներում ու ներքին շուկայում այդ բարեփոխումները կդիտարկվեն առավել բացասական երեւույթներով՝ հացի եւ էլեկտրաէներգիայի գները կբարձրանան զգալիորեն, համեմատաբար իրենց հետ բարձրացնելով առաջին անհրաժեշտության մյուս ապրանքների գները, ինչ դժգոհություն առաջացնելով բնակչության համարյա բոլոր խավերի մեջ: Նկատի ունենալով նախապես հաշվարկված ու նախատեսված այդ իրավիճակը, ՀՀ կառավարությունը երեկ զանգվածային լրատվության միջոցներով տարածեց ժողովրդին ուղղված դիմում, որտեղ մանրամասնորեն ասվում է.

«Դեկտեմբերի 1-ից մեր երկրում բռնկվում է տնտեսական բարեփոխումների նոր շրջան, որի ընթացքում իրականացվելիք միջոցառումները, մասնավորապես, բյուջեի դեֆիցիտի կտրուկ կրճատումն ու վճարային հաշվեկշռի կանոնավորումը, կապահովեն տնտեսության կայունացում, ապա եւ տնտեսական աճ ու զարգացում: Սա շուկայական տնտեսության անցնելու վճռական փուլն է, այն անհրաժեշտ քայլը, որը հնարավորություն կտա աստիճանաբար բարձրացնել կենսամակարդակը, ամրապնդել երկրի պաշտպանունակությունը եւ արդյունքում հաստատել հայոց պետականությունը մեզ ժառանգված այս հողակտորի վրա»: Այնուհետեւ, վերը մեր նշած բացասական երեւույթներին անդրադառնալով, դիմումը բացատրում է, որ հացի գների եւ էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացումը «սոցիալական առումով կարող է թվալ ոչ ճիշտ: Սակայն հետագա բարեփոխումներն անհնար կլինեն եւ տնտեսական կայունացումն ու զարգացումը՝ անիրականանալի, եթե չհրաժարվենք [illegible] եւ շուկայական [illegible] բյուջե, որն արդեն անզոր կլինի լուծելու ոչ միայն տնտեսական, այլեւ սոցիալական խնդիրները»:

Այնուհանդերձ, «հացի մեկ կիլոգրամի գինը դարձնելով 66 դրամ, կառավարությունը լիովին հաստատում է, որ [illegible] բյուջետային հիմնարկների բոլոր աշխատողներին, առանձնապես խավերին՝ թոշակառուներին, հաշմանդամներին, երեխաներին, գործազուրկներին», միաժամանակ վստահեցնում, որ «կառավարությունը հանձնառու է սեփական [illegible] աշխատանքային [illegible] միջոցներով հավելյալ բարձրացնել իրենց աշխատավարձը: Հատուկ է տրվում նաեւ էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացման համար»: Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ուրուգվայ. Սանգինետտիի ընտրությունը կասկած չի հարուցում

ՄՈՆՏԵՎԻԴԵՈ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՕՀԱՆ ՊՈՍՏՈՒՄՅԱՆ: Երեկ, կիրակի, նոյեմբերի 27-ին Ուրուգվայի ընտրողները առաջիկա 5 տարիների համար ընտրեցին երկրի նախագահին, 18 քաղաքապետներին, 31 սենատորներին եւ խորհրդարանի 99 անդամներին: Նախնական հաշվումների համաձայն, կասկած չի հարուցում դոկտոր Խուլիո Մարիա Սանգինետտիի ընտրությունը: Երբ ընտրական կենտրոնական հանձնաժողովը առաջիկա հինգշաբթի օրը հաստատի նախնական այդ արդյունքները, ապա պարզ կդառնա, որ 58 տարեկան իրավաբանը 2-րդ անգամ է ընտրվել այդ պաշտոնում (առաջինը՝ 1985-1990 թթ.): Սանգինետտին անդամ է «Կարմիր» կուսակցությանը, որը «Ճերմակների» կուսակցության հետ կազմում են երկրի լիբերալ-դեմոկրատական թեւը: Նրանց մրցակիցները՝ սոցիալիստները, համայնավարները ու մյուսները համախմբված են «Լայն ճակատ» կոչված դաշինքի շուրջ: Մայրաքաղաք Մոնտեվիդեոյի քաղաքապետ է ընտրվել սոցիալիստ՝ ճարտարապետ Մարիանո Արանան:

Դիվանագիտական հարաբերություն Իսրայելի եւ Հորդանանի միջեւ

ՕՄԱՆ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հորդանանն ու Իսրայելը երեկ հայտարարեցին, որ երկու երկրների միջեւ հաստատվել են դիվանագիտական հարաբերություններ, որպես անցյալ ամիս այս երկրների միջեւ ստորագրված խաղաղության համաձայնագրի արդյունք: Ըստ համաձայնագրի, դեկտեմբերի 10-ից դեսպաններ կբացվեն երկու մայրաքաղաքներում՝ Օմանում եւ Թել Ավիվում, միաժամանակ կփոխանակվեն դեսպաններ:

ԱՇԽԱՐՀ

Կարաջիչը խաղաղներին զինադադարի պայմանագիր է առաջարկում

ԲԵԼԳՐԱԴ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: Բոսնիացի սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը նամակով դիմել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիին, առաջարկելով ժնեւում համաձայնագիր կնքել Բոսնիայում վերջնական զինադադար հաստատելու մասին: Ինչպես հաղորդեց «ՍՈՆԱ» գործակալությունը, իր նամակում Կարաջիչը գրել է, որ այժմ «հարկավոր է անհապաղ դադարեցնել կրակը անհապաղ դադարեցում եւ հաշտության պայմանագրի ստորագրում, որտեղ չեն արծարծվի տարածքային եւ քաղաքական հարցեր»: Նրա կարծիքով, այդ որոշումը ընդունելի կլիներ ինչպես սերբական, այնպես էլ մահմեդական կողմի համար, իսկ «ամեն մի այլընտրական որոշում հավասարազոր կլիներ աղետի»: Սա առաջին դեպքը չէ, երբ բոսնիացի սերբերի ղեկավարությունն առաջարկում է կնքել հաշտության համաձայնագիր, որը մի կողմ կթողներ տարածքային հարցերը: «Սերբիան որոշիչ դեր է խաղում Բոսնիայի ճգնաժամի լուծման գործում», իր հերթին հաղորդել է Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը: Նա այսօր Բելգրադ է ժամանել Բոննից, որտեղ խորհրդակցություններ էր անցկացրել իր գերմանացի գործընկեր Կլաուս Քինկելի հետ, որը, Կոզիրեւի խոսքերով, նույնպես ընդունել է Սերբիայի որոշիչ դերը: Բոսնիայի հակամարտության կարգավորման այսպես կոչված «Բ ծրագրի» մասին Կոզիրեւը ասաց, որ ներկայումս գոյություն ունի միայն մեկ ծրագիր: Դա Բելգրադի կողմից հավանության արժանացած խաղաղ առաջարկների ժնեւյան փաթեթն է:

Մյուս կողմից, «եթե միակողմանիորեն հրաժարվենք բոսնիացի մահմեդականների զինամատակարարման արգելքից, ապա դա կնպաստի պատերազմի սաստկացմանը եւ թերեւս Բոսնիայից դուրս դրա տարածմանը», հայտարարեց ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերին, կիրակի օրը ելույթ ունենալով NBC հեռուստընկերության ծրագրով:

ԱՄՆ-ը նպատակ չունի միջամտել ռազմական գործողություններին, ասաց Փերին: Բոսնիայի ափերի մոտ ուղարկված 2000 ծովային հետեւակայինները այնտեղ կգտնվեն ի դեպս փրկարարական գործողությունների անհրաժեշտության ծագման: Փերիի կարծիքով, օդային ռմբակոծումները չեն կարող ազդել պատերազմի արդյունքի վրա: Սերբերը նվաճել են տարածքի 70 տոկոսը, եւ ակնհայտ է, որ մահմեդականների բանակին չի հաջողվի հետ վերադարձնել այդ տարածքները:

Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարությունը կսկսվի 1995 թվին

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ՀՀ էներգետիկայի նախարար Սերժ Թաւշյանի տվյալներով, առաջիկայում կկազմվի շինարարության ֆինանսական նախագիծը, որից հետո երկու տարվա ընթացքում հնարավոր կլինի գազամուղը շահագործման հանձնել: Ըստ առկա նախադրյալների, Իրանի Թավրիզ քաղաքից Հայաստանի Մեղրիի շրջան հասնող գազամուղի շինարարության նախագիծն արդեն պատրաստ է: Այժմ ՀՀ կառավարությունը բանակցություններ է վարում Իրանի բանկերի, մասնավոր ներդրողների եւ միջազգային ֆինանսական հաստատությունների հետ գազատարի կառուցման ֆինանսավորման արտոնյալ ձեւերով:

Գազամուղը սկզբնական շրջանում շուրջ 1 մլրդ խմ գազ կմատակարարի Հայաստանի համար: Պետնախարար Թաւշյանի տվյալներով, 20-30 տարի հետո Իրանից եկող գազի ծավալը կհասնի 3 մլրդ խմ-ի:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

Եռաբլուրի եկեղեցու հիմքը դրվեց

Նոյեմբերի 26-ին Արցախյան հերոսամարտում եւ ՀՀ սահմանների պաշտպանության ժամանակ զոհված ազատամարտիկների գերեզմանատանը՝ Եռաբլուրում, Հայ Առաքելական եկեղեցու Արարատյան թեմի առաջնորդարանի եւ ՀՀ պաշտպանության նախարարության նախաձեռնությամբ կայացավ կառուցվելիք եկեղեցու հիմքի օրհնությունը: Քրիստոնեական կրոնի 12 առաքյալների անվամբ օրհնելով եւ օծելով հիմնաքարերը, թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը, մի խումբ հոգեւորականների հետ ժամերգություն կատարեց եւ դիմեց ներկաներին. «Մենք կանգնած ենք մեր արի զավակների տապանների առջեւ, որոնք գնացին գիտակցական մահվան, հանուն մի գործի, որի համար հայորդիները դարերով արյուն են հեղել. հանուն ազատ ու անկախ Հայրենիքի, մասնավորապես առաջ նա: Այժմ, մեր երկնային մարտիկները շարունակում են հսկել մեր Հայրենին, եւ ես աղոթում եմ առ Աստված, որ նա խաղաղություն հաստատի մեր երկրում, որ մեր զավակները ոչ թե զենքով, այլ ստեղծագործ գրչով, ոչ թե արյունով, այլ քրտինքով բարեբեր դարձնեն հողն Հայոց»: Գարեգին Սրբազանը «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում նշեց, որ եկեղեցի կառուցելու գաղափարը ծնվել էր առաջին զոհերը տալու օրերին, երբ «մեր բարեպաշտ զավակները դիմեցին մատուռ կառուցելու առաջարկով: Երբ եկանք այստեղ ու տեսանք մխիթարություն չունեցող վշտի ու ցավի մեջ գալարվող մեր հայրենակիցներին, հոգացինք մի բարերար գտնել: Եւ այժմ, բարերարը, որ չի ցանկանում հրապարակել իր անունը, ժամանել է Մոսկվայից ու մասնակցել մեր արարողությանը»: Նաեւ այլ բարերարի միջոցներով խաչքարեր են կանգնեցվելու, որոնք շարվելու են եկեղեցու շուրջը: «Մեր նպատակն է մեկ կամ մեկուկես տարում երկինք հասցնել այս կառույցը», վերջում ասաց Սրբազանը:

ԼՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կառավարությունը վստահեցնում է. «Այսուհետեւ եկող յուրաքանչյուր տարին նախորդից լավը կլինի»

Սկիզբը էջ 1

Դիմումում կառավարությունը մեկ անգամ եւս հաստատելով, որ նշված քայլերը չեն թելադրվել որեւէ մեկի, տվյալ դեպքում Միջազգային վալյուտային ֆոնդի կողմից, նշում է «Բարեփոխումների եւ տնտեսական ճգնաժամից դուրս գալու կառավարական ծրագիրը արժանացել է ինչպես ՄՎՖ-ի, այնպես էլ միջազգային մյուս խոշոր ֆինանսական կազմակերպությունների եւ նպաստամատույց երկրների հավանությանը», ինչը «մեկ անգամ եւս հավաստվեց այս տարվա նոյեմբերի 22-ին Փարիզում կայացած խորհրդակցական խմբի հետ Հայաստանի կառավարական պատվիրակության հանդիպման ժամանակ, որ Հայաստանին խոստացված օգնությունը հենց այդ հավանության եւ վստահության վկայությունն է»:

Իր դիմումի մեջ կառավարությունը վստահեցնում է, որ ինքն ամեն ջանք կգործադրի գների բարձրացման «հնարավոր բացասական հետեւանքները կանխելու եւ բնակչության կենսամակարդակի նոր անկում թույլ չտալու համար»:

Վերջում քննադատականության, դիմացկունության եւ տոկալու կոչ անելով ժողովրդին, կառավարությունը հաստատում է. «Մեր ժողովուրդը մեծ դժվարություններ ու զրկանքներ է կրել, որոնք այսօր դեռեւս շարունակվում են: Այդ դժվարությունները ու զրկանքները զուր չեն եղել. տնտեսական կապերի փլուզման, շրջափակման, [illegible] էներգետիկ ու հումքային ռեսուրսների սակավության, չհայտարարված պատերազմի դժվարագույն պայմաններում մենք իրականացրել ենք կառուցվածքային փոփոխություններ, հողի սեփականաշնորհում, ընթացքում է արդյունաբերության եւ առեւտրի ոլորտի սեփականաշնորհումը, ներդրել ենք մեր սեփական տարադրամը ու կայունացրել: Այս ամենը միանգամից չէր կարող բարձրացնել կենսամակարդակը, ընդհակառակն, տեղի ունեցավ կենսամակարդակի զգալի անկում: Սակայն դժվարագույնը հետեւում է: Այսուհետեւ եկող յուրաքանչյուր տարին նախորդից զգալիորեն լավը կլինի: Դրա երաշխիքը ոչ միայն արդեն [illegible] ձեռք բերվածն է, այլեւ մեր ազգի ստեղծագործ ուժն ու աշխատասիրությունը զուգորդված համբերատարությամբ եւ դժվարություններին դիմակայելու բացառիկ ունակությամբ»:

Սերտիֆիկատները միայն անձնագրով

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այսուհետ նախատեսվում է սերտիֆիկատները բնակչությանը բաշխել միայն անձնագրով: Հանրապետության չափահաս քաղաքացիները, որոնք անձնագրերի փոխարեն ստացել են քաղաքացիության վերաբերյալ հատուկ փաստաթղթեր, զրկվել են դրանցով սերտիֆիկատ ստանալու հնարավորությունից: ՀՀ ՆԳ նախարարությունից ստացված տեղեկատվության համաձայն, առաջիկա օրերին հանրապետության ներքին գործերի բոլոր բաժինները կապահովվեն անհրաժեշտ քանակությամբ հին անձնագրերով, որոնք կարող են ստանալ անձնագրային տարիքի հասած, բայց նոր անձնագրեր չստացած քաղաքացիները:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ռաֆայել Ղազարյանի հրաժարականի պատճառը Աշոտ Բլեյանի նշանակումն է

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այսօր Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության եւ գիտության հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Ղազարյանը խորհրդարանին է ներկայացրել իր հրաժարականը: Հանձնաժողովի նախագահը իր այդ քայլը պատճառաբանել է Աշոտ Բլեյանին ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնում նշանակելու հանգամանքով: «Լուսավորության նախարարի պաշտոնը քաղաքական պաշտոն է, եւ կառավարությունը փաստորեն դրանով հնարավորություն է տալիս բլեյանական դպրոցի կարգը տարածել հանրապետության լուսավորության ամբողջ համակարգի վրա»:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Հայ իրավապաշտպանները երկխոսության են կոչում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր Ադրբեջանում որպես պատանդ պահվում են ազգությամբ հայ 13 կին եւ երկու երեխա: Այդ մասին Սնարք գործակալությանը հաղորդեց Լեռնային Ղարաբաղի «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» հանձնաժողովի համակարգող Կարեն Օհանջանյանը: Նրա խոսքերով, Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարության մեկուսարաններում պահվում են տասնյակ հայեր, որոնց անունները գրանցված չեն ռազմագերիների եւ պատանդների ցուցակներում: Այս առիթով Կարեն Օհանջանյանը Բաքվի իշխանություններին ռազմագերիների փոխանակման վերաբերյալ եւ ընդունված մարդասիրական չափանիշների իրականացման երկխոսության կոչ է արել: Նա ավելացրել է, որ ներկայումս Լեռնային Ղարաբաղում չկան պատանդ կանայք եւ երեխաներ:

Ադրբեջանը ձգտում է աշխուժացնել իսլամական գործոնը

Սկիզբը էջ 1

Ոչ պակաս «արդյունավետ» էր նաեւ նրա հանդիպումը Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովի հետ, որը առաջին հերթին շեշտեց, թե ծանոթ է եւ հավանություն է տալիս ներկայացվելիք փաստաթղթերի նախագծերին, իսկ այնուհետեւ ափսոսանք հայտնեց, որ ԻԿԿ-ի անդամ որոշ պետություններ, չնայած ընդունված փաստաթղթերի, մինչեւ այժմ խուսափում են դատապարտել Հայաստանի զավթողական գործողությունները Ադրբեջանի դեմ: Հասանովը հույս հայտնեց նաեւ, որ Բաքվում իսլամական պետությունների ներկայացուցչությունների ստեղծման հարցը շատ չի ձգձգվի:

ԻԿԿ-ի գլխավոր քարտուղարը «շտապեց հանգստացնել» նախարարին, որ հայ-ադրբեջանական բախման վերաբերյալ բանաձեւի նախագիծը արդեն պատրաստ է, եւ Ադրբեջանի ղեկավարությունը Կասաբլանկայում հնարավորություն կունենա բոլոր արդիական հարցերը քննարկելու իսլամական պետությունների ղեկավարների հետ: Համիդ ալ Հաբիդը ավելի որոշակի արտահայտվեց լրագրողների հետ կայացած մամուլի ասուլիսում եւ նրա խոսքը ավելի մեծ ուշադրության է արժանի: Գլխավոր քարտուղարը նշեց, որ ԻԿԿ-ն հարգանքով է վերաբերվում միջազգային ջանքերին, մասնավորապես ԵԱՀԿ-ի շրջանակներում ղարաբաղյան հիմնահարցի խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ, սակայն «եթե այդ բանակցությունները դրական արդյունք չտան, ապա ԻԿԿ-ի առջեւ կկանգնի Հայաստանի նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու հարցը»...

Ոչ ավել, ոչ պակաս, պարոնայք: Այս միջոցին ժնեւում է եւ Մոսկվան, Մինսկի խմբի հերթական նիստը եւ եռակողմ հանդիպումը, եւ եթե Եվրամիության եւ Ռուսաստանի, ինչպես ասում են, «ջուրը մի առվով չգնաց», ապա իսլամական պետությունները մեզ կսեն «պատժել»... Ալիեւը շտապում է. կրկնվի Չեչնիան, եւ իրադարձությունները արագորեն կմոտենան Ադրբեջանի սահմաններին: Պարզ չէ նաեւ, թե ինչով կավարտվի Ռուսաստանի եւ Իրանի դիրքորոշումների ճգնաժամը նավթի հիմնախնդրի վերաբերյալ: Ուրեմն, ղարաբաղյան հիմնահարցը այսօր միակ խաղաքարտն է, որը կարող է ամրապնդել Ալիեւի իշխանությունը Ադրբեջանում, իսկ այնուհետեւ Ադրբեջանի հեղինակությունը բարձրացնել նաեւ միջազգային ասպարեզում: Սակայն աշխարհաքաղաքական գործընթացները ունեն իրենց տրամաբանությունը. դրանք այսօր «պտտվում են» նավթի եւ ոչ թե Ալիեւի շուրջը, իսկ նավթը միայն Ադրբեջանը չէ:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-իրանական կապերի համակողմանի զարգացման նոր փուլ

Հայաստանի Հանրապետության եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության մի շարք նախարարությունների եւ գերատեսչությունների միջեւ կնքված պայմանագրերի եւ կոնկրետ ծրագրերի կատարման ընթացքը քննարկելու եւ երկկողմ կապերին նոր խթան հաղորդելու նպատակով աշխատանքային այցով նոյեմբերի 25-27-ը Իրանում էր մեկնել Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը ՀՀ փոխնախագահ, հայ-իրանական կապերի կոորդինացման տնտեսական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Հարությունյանի գլխավորությամբ:

Ինչպես «Արմենպրեսին» հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, նախ պատվիրակության անդամները այցելել են Քիշ ազատ տնտեսական գոտի, ուսումնասիրել վերջինիս հնարավորությունները զբոսաշրջության, առեւտրի եւ տրանզիտային փոխադրումների կազմակերպման բնագավառներում: Ձեռք են բերվել համապատասխան պայմանավորվածություններ:

Թեհրանում արդյունավետ գործնական հանդիպումներ են տեղի ունեցել Էկոնոմիկայի ու ֆինանսների, տրանսպորտի, արդյունաբերության, էներգետիկայի, կապի, մշակույթի, ինչպես նաեւ արտաքին գործերի նախարարություններում:

Երկու երկրների կապերի կոորդինացման հանձնաժողովների նախագահների հանդիպման ժամանակ մանրամասնորեն վերլուծվել են երկկողմ հարաբերություններին առնչվող ընթացիկ խնդիրներ, ամփոփվել արդեն իսկ կատարված աշխատանքները, հստակեցվել եւ ճշգրտվել հետագա համատեղ ծրագրերի հիմնական ուղղությունները: Որոշվել է 1995 թ. հունվարի 10-14-ը Երեւանում կազմակերպել երկու երկրների կապերի կոորդինացման տնտեսական հանձնաժողովի համատեղ նիստ, ճշգրտվել են նիստում քննարկվելիք հարցերի շրջանակը եւ նախապատրաստական աշխատանքների կազմակերպման կարգը:

Գործնական բազմաթիվ խնդիրներ լուծելուց բացի, այցելության ընթացքում ստորագրվել է նաեւ գիտության ու մշակույթի ոլորտում համագործակցության միջոցառման համաձայնագիր:

ՀՀ փոխնախագահը եւ ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը Թեհրանում առանձնազրույցներ են ունեցել նաեւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտաքին գործերի նախարար պրն. Վելայաթիի, Էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարար պրն. Մոհամադխանի, փոխարտգործնախարար Վաեզիի հետ:

Այցելության արդյունքում արձանագրվել է, որ հայ-իրանական կապերը թեւակոխում են արդյունավետ ծավալման եւ համակողմանի զարգացման որակապես նոր փուլ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՄԱՄՈՒԼ

Գերմանացի Մայը կօգնի հայ թերթերին

Մինչեւ դեկտեմբերի 12-ը Երեւանում ժուռնալիստի տանը Հայաստանի զանգվածային լրատվական միջոցների լրագրողների ու տեխնիկական աշխատողների համար կազմակերպվել են մասնագիտական դասընթացներ, որը կանցկացնի Գերմանիայի Բեռլին-Բրանդենբուրգի ինֆորմատիկայի ինստիտուտի մասնագետ, լրագրող Պիտեր Մայը: Վերջինս «Ազգ» թերթի հրավերով Հայաստան է ժամանել գերմանական Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության կողմից: «Այս կազմակերպությունը, որը ստեղծվել է նախկին ԳԴՀ-ի լրագրողների ջանքերով, նպատակ ունի օժանդակել նախկին Խորհրդային Միության հանրապետություններում ժուռնալիստիկայի եւ ձեւավորվող հաղորդակցական համակարգի զարգացմանը: «Այդ նպատակով կազմակերպված դասընթացների ժամանակ հայ լրագրողներին կծանոթացնենք ժամանակակից տոպոգրաֆիական աշխատանքին՝ թերթերի եւ ամսագրերի էջադրման, ձեւավորման, լուսանկարների տեղադրման, ինչպես նաեւ հարակից այլ տեխնիկական աշխատանքների հետ», ասել է Պիտեր Մայը: Ըստ նրա, Գերմանիայի ինֆորմատիկայի միջազգային ինստիտուտը, որը ներկայումս համագործակցում է աշխարհի 80-ից ավելի երկրների հետ, այս դասընթացներով կսկսի նաեւ համագործակցություն Հայաստանի հետ:

■ *Նոյեմբերի 28-ին ժամը 0.52-ին Երեւանի [illegible] շենքի 5-րդ հարկում հրդեհ է ծագել: Ինչպես «[illegible]» թղթակցին հաղորդեցին արտակարգ իրավիճակների ՀՀ պետական [illegible]: [illegible]*

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Գյումրիի կոմունիստները մեղադրում են իշխանություններին

Հայկոմկուսի Գյումրիի քաղկոմի կողմից նոյեմբերի 26-ին այստեղ անցկացված հանրահավաքը (ընթացիկ տարում երկրորդը) ոչ այնքան բազմամարդ էր, որքան ներկայացուցչական: Հավաքին ներկա էին Շիրակի գոտու շրջանային կուսկազմակերպությունների ներկայացուցիչները, հյուրեր Երեւանից, որոնցից ոմանք նաեւ ելույթ ունեցան: Ռետորները, հանրապետության նախագահին եւ ներկա իշխանություններին մեղադրելով մարդկանց կյանքի, աշխատանքի, կրթության եւ մյուս իրավունքները յուրացնելու, հակազգային քաղաքականություն վարելու, երկրի ու ժողովրդի անկախությունը միայն մի խումբ մարդկանց անկախության հանգեցնելու, մի ամբողջ ժողովրդի ձեռքով կառուցված ծաղկուն երկիրը քանդելու մեջ, կանգ առան հատկապես Գյումրիի ծանր վիճակի վրա: Մասնավորապես խոսվեց նրա քայքայված արդյունաբերության ու աշխատողների զանգվածային գործազրկության մասին, այն միտքը հայտնվեց, թե քաղաքային խորհուրդն այսօր հեղինակազրկվել է, բոլոր հարցերը լուծվում են անօրինական նշանակված լիազոր ներկայացուցչի միջոցով, որին տրված անսահմանափակ իշխանությունը կարող էին նախանձել հայոց թագավորները:

Ասվեց նաեւ, թե այսօր վարկերի միջոցով ամբողջ հանրապետությունն է գրավի դրված: ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանը ելույթ ունենալով հանրահավաքում, նշեց, թե Միջազգային վալյուտային ֆոնդի, իսկ իրականում ամերիկյան վարկը, որ տրվելու է Հայաստանին հացի եւ այլ գների ազատականացման դիմաց, ըստ էության քաղաքական բնույթի վարկ է: հայ ժողովրդի բախտը, ըստ ռետորի դառել է խաղալիք իմպերիալիստական ուժերի ձեռքին, եւ այս քայլի նպատակն է մեզ հեռացնել մեր դարավոր դաշնակից Ռուսաստանից: Հարթակում հնչեցին նաեւ համեմատաբար նոր այնպիսի հասկացություններ ու ձեւակերպումներ, ինչպես քաղաքակիրթ սոցիալիզմ, բազմակացութաձեւ տնտեսություն հանրային սեփականության գերակշռությամբ, ազգային համաձայնության հիմքի վրա ազգային վստահության կառավարություն:

Գ. Ա.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941. AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ՊԱՊՈՒՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը [illegible]
Apple Macintosh համակարգչային ծառայությամբ «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՉՔԱՂ ԱՇԽ

Չեչնիայում կիրակի լույս օրը ՇՇՏ «բեմ» եղավ. Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաևի կողմնակիցների և ընդդիմության արյունահեղ բախումները ցույց տվեցին, որ այդ «տարածությունը»… Ու թեև Չեչնիայից ստացվում են հակասական տեղեկություններ, այնուամենայնիվ հնարավոր է վերստեղծել վերջին օրերի իրադարձությունների պատկերը:

Մենք արդեն գրել ենք այն մասին, որ վերջին մեկ ամսում ընդդիմության ուժերը լարված բախումներ էին ունեցել… ի յոթ տանկերն էին պաշտոնապես նախագահական պալատը նոյեմբերի 25-ին:

Վճռական գրոհից առաջ ընդդիմադիր ուժերը գնդակոծեցին Շալի քաղաքը, ինչպես նաև տանկային գնդի զորանոցներն ու ծառայողական հարկաբաժինները, ընդհանուր վնաս պատճառելով Ջոհար Դուդաևի կողմնակիցներին: Արդեն շաբաթ առավոտյան Բեսլան Գանտեմիրովի, Ումար Ավտուրխանովի և Ռուսլան Լաբազանովի խմբերից կազմված ընդդիմադիր ուժերը մարտերով շարժվեցին դեպի Գրոզնիի… չեն նաև հանրապետության քաղաքական կյանքում: Ավելի ճիշտ, բաղկացած են ոչ միայն զինվորական, այլև քաղաքական ուժերը: Սոցիալական դժբախտ մի քանի զինված խմբավորումներ պահում են ընկնելու… որոնք աջակցեն հակամարտ կողմերից մեկին: Ինչպես հաղորդեց ՌԻԱ գործակալությունը, Չեչնիայի խորհրդարանի անդամներից մեկը, չցանկանալով հրապարակել իր անունը, ասել է, որ տոհմային շահերով միավորված մարտական խմբերի թվաքանակը հասնում է 100-250…

ՉԵՉՆԻԱ

Ջոհար Դուդաևին հավանաբար Էլչիբեյի ճակատագիրն է սպասում

…աջակցություններ էին վարում Ջոհար Դուդաևի ուժերի դեմ գործողությունների համակարգման շուրջը: Ընդդիմադիր ուժերի ջանքերով Չեչնիայի գրեթե ամբողջ տարածքը դանդաղորեն, բայց կայուն կերպով անցավ նրանց վերահսկողության տակ:

Համենայն դեպս նոյեմբերի 24-ին Ջոհար Դուդաևի վերահսկողության տակ էր մնում Գրոզնի քաղաքի մի քանի շրջան: Հենց այդ օրը զրո ժամից Չեչնիայի նախագահի հրամանագրով հանրապետության ամբողջ տարածքում մտցվեց արտակարգ դրության ռեժիմ և պարետային ժամ: Հայտարարվեց 17 տարին լրացած քաղաքացիների և բոլոր զինծառայողների ընդհանուր զորահավաք: Սկսվեց վճռական գործողությունը, և Ջոհար Դուդաևը հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով, ամբողջ չեչեն ժողովրդին կոչ արեց զենքի դիմել և պաշտպանել երկրի ազատությունն ու անկախությունը:

Նույն օրը նոյեմբերի 24-ին ընդդիմությունն անցավ վճռական հարձակման: Ընդդիմության ներկայացուցիչների կարծիքով, դրան նախորդած առաջին երկու փորձերն անհաջողությամբ էին ավարտվել ոչ թե ուժերի անբավարարության, այլ այն պատճառով, որ անհրաժեշտ էին հետախուզական բնույթի տվյալներ: Եվ դրանք հայթայթվեցին: Ինչպես հաղորդեց Ռոյթեր գործակալությունը, ընդդիմությունը հաջողվեց բացահայտել Ջոհար Դուդաևի հիմնական հարվածային ուժը: Դա Շալի փոքր քաղաքից ոչ հեռու գտնվող տանկային գունդն էր: Հենց այդ գնդի կենտրոնում գտնվող նախագահական պալատ: Ռոյթեր գործակալության տվյալների համաձայն, մարտը դաժան էր: Ընդդիմության կորուստները կազմեցին մոտ 350 մարդ և տասը տանկ: Արդեն ժամը 16-ին «Ազատություն» ռադիոկայանը հաղորդեց, որ ընդդիմությունը գրավել է նախագահական պալատը, և Չեչնիայի հեռուստատեսությամբ ելույթ է ունեցել Ումար Ավտուրխանովը, հայտարարելով, թե իշխանությունն անցել է ժամանակավոր խորհրդին: Այնուհետև իրադարձությունները զարգացել են հետևյալ կերպ. Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաևը նահանջել է Գրոզնիի այն շրջանը, որտեղ ինքն ապրում է, և ամրապնդվել այնտեղ (տանկեր, զրահատեխնիկա): Ուրիշ տվյալների համաձայն (Ռոյթեր), Ջոհար Դուդաևը մեկնել է Գրոզնիի արվարձան և այնտեղից ռադիոյով ղեկավարել մարտական գործողությունները: Կիրակի օրը լրատվական գործակալությունների հաղորդած տեղեկությունները դարձան էլ ավելի հակասական: Եթե հաշվի առնենք այն հանգամանքը, որ Ջոհար Դուդաևի բանակը վերջին ամիսներին այնքան էր բարոյալքվել, որ դիմում էր վարձկանների օգնությանը, ապա պարզ կդառնա, որ ստեղծված պայմաններում Ջոհար Դուդաևի ուժերը հազիվ թե դիմանան ընդդիմության ճնշմանը, որին գաղտնաբար աջակցում են Ռուսաստանի ծառայությունները: Ճիշտ է, վարձկաններ կան նաև ընդդիմության շարքերում:

Չեչնիայի նախագահի կողմնակիցների շարքերն այնքան էլ կուռ զինված մարտիկների:

Չեչնիայի իրադրության վերաբերյալ տարբեր լրատվական գործակալությունների հաղորդած տեղեկությունների հակասականությունը վկայում է նախ և առաջ այն մասին, որ այժմ չափազանց վտանգավոր է Գրոզնիում գտնվելը և, երկրորդ, հակամարտ կողմերից յուրաքանչյուրը ջանում է չափազանցնել իր հաջողությունների չափն ու մասշտաբը: Պարզ է միայն, որ Ջոհար Դուդաևի ուժերը մեն-մենակ են մնացել ընդդիմության լավ զինված խմբերի դեմ:

Անվիճելի է նաև այն, որ Ջոհար Դուդաևը պաշտոնանկ կարվի, բայց լրատվական գործակալությունները դեռ երկար ժամանակ կհաղորդեն Չեչնիայի նորություններ ամփոփագրեր, ինչպես դա արել և անում է Ադրբեջանի պաշտոնանկ նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը, ապրելով Նախիջևանի Հանրապետության Քելեքի գյուղում:

Պաշտոնական մակարդակով Ռուսաստանի դիրքորոշումը բնորոշված կերպով չեզոք է, որպեսզի իր միջամտությամբ չգրգռի համաշխարհային ընկերակցությանը: Այնպես որ Ռուսաստանից մեծ ջանքեր չեն պահանջվում ընդդիմության ռազմական զորությունը մեծացնելու համար, որը սիրելու է իշխանությանը:

Հենց այդպիսի անձայն մեթոդով Ռուսաստանը կլուծի արդեն երեք տարի իր առջև ծառացած «չեչենական խնդիրը»:

ՌՈԲԵՐՏ ԳԱՐԻԲՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանը 60 միլիարդի վնաս է պատճառել Ադրբեջանին

ԲԱՔՈՒ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ադրբեջանի երկաթուղու պաշտոնյաները հայտնել են, որ Ռուսաստանը, սեպտեմբերի 7-ից փակելով Հյուսիսկովկասյան երկաթուղին՝ իրենց 60 մլրդ ռուբլու վնաս է հասցրել: Նույն աղբյուրի հաղորդման համաձայն, միայն այդ երկաթուղու փակման պատճառով վերջին երկու ամսում ուղևորափոխադրումը նվազել է 25 տոկոսով, իսկ բեռնափոխադրումը՝ 11 անգամ:

Ռուս վարձկանների դեմ 19 գործ է հարուցվել ու կարճվել

ՄՈՍԿՎԱ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: «Օստանկինո» հեռուստաընկերության «Նովոստի պլյուս» ծրագիրն անդրադարձել է ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտությանը ռուս վարձկան զինվորների մասնակցության խնդրին: Ըստ ծրագրի, որոշ մարզային զինկոմիսարիատներ հենց տեղում գրանցվել են վարձկանների հավաքագրման գործով: Այդ առթիվ 19 քրեական գործ է հարուցվել, որոնք այնուհետև միավորվել են մեկ գործի մեջ ու կարճվել… հանցակազմի բացակայության պատճառով: Հատկանշական է, որ մեկնաբանը ընդհանրական մեկնաբանություններում նշում էր, թե վարձկաններ կան երկու կողմում էլ: Սակայն, երբ բանը հասնում էր կոնկրետ փաստերին, պարզվում էր, որ դրանք առկա են բացառապես ադրբեջանական կողմում:

Աբխազիայի Գերագույն խորհուրդը ընդունեց նոր սահմանադրություն

ՍՈՒԽՈՒՄ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ՌԻԱ: Շաբաթ Սուխումում կայացած Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նիստում ընդունվել է հանրապետության նոր սահմանադրություն: Այն հայտարարում է, որ Աբխազիայի Հանրապետությունը «անկախ, ժողովրդավարական, իրավական պետություն է, որը միջազգային իրավունքի սուբյեկտ է» և կարող է պայմանագրային հարաբերություններ մեջ մտնել այլ երկրների հետ: Հանրապետության նոր Հիմնական օրենքը ընդունում և երաշխավորում է մարդու իրավունքների միջազգային հռչակագրի կողմից ամրագրված իրավունքներն ու ազատությունները:

Աբխազիայի նոր Սահմանադրության համաձայն, հանրապետությունը դառնում է նախագահական: Խորհրդարանը ընտրեց առաջին նախագահին, որը դարձավ Վլադիսլավ Արձինբան: Բնութագրական է, որ նիստի օրակարգում չկար նոր սահմանադրության հարցը: Այն քննարկվող հարցերի թվի մեջ էր ներգրավվել պատգամավորների մի մեծ խմբի պահանջով:

ԹՈՒՐՔՄԵՆՍՏԱՆ

Կասպիցի Քուվեյթը. Նախագահ Նիյազովն ունի վիթխարի ծրագրեր

Աշգաբադի նոր միջազգային օդանավակայանը անկախությունից հետո Թուրքմենստանի կարճ, սակայն անհարթ ճանապարհի կատարյալ օրինակն է: Ըստ նախագծի, տարեկան 4,5 մլն ուղևոր տեղափոխելու հնարավորություն ունեցող, և սակայն այդ թվից շատ ավելի քիչ ապաստար-

կող՝ 89 մլն. դոլլարանոց Թուրքմենբաշի օդանավակայանը հավանաբար ամենաշլացուցիչն է ԱՊՀ-ում:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո Կասպից ծովի ավազանի էներգետիկ ամենահարուստ երկիրը Թուրքմենստանը ծնել բերեց «երկրորդ Քուվեյթի» հեղինակությունը: Համեմատաբար փոքր բնակչությամբ Թուրքմենստանը բազմած է մոտավոր գնահատականներով 8,1 տրիլիոն խոր. բնական գազի պաշարների վրա, որը Ռուսաստանի գազամուղներով Եվրոպային վաճառելու շնորհիվ հանրապետությունը տարեկան 1,4 մլրդ. դոլլարի շահույթ է ստանում: Սակայն այս անհնին գազային բազմոցի նախագահ Սափարմուրատ Նիյազովն է, կոմունիստական կուսակցության ղեկավարը, ուժեղ կամքի տեր մի մարդ: «Նյուզուիկ» հանդեսի թղթակիցը նախագահին համեմատում է միջնադարյան տոհմի ցեղային առաջնորդի հետ, որը բոլորին վարում է իր ձեռքով…

Սակայն նրա երկիրն լույս էության ճանապարհ է, և Թուրքմենստանն այժմ շատ նման է Ռումինիային:

Նիյազովը Ռուսաստանին հարկ չի վիթխարի ծրագրեր ունի. նոր 3976 կմ-անոց գազամուղը պետք է Իրանի և Թուրքիայի վրայով հասնի Միջերկրական ծով: Մի քանի շաբաթ առաջ Նիյազովը կազմակերպեց վիթխարի հրավերք կազմակերպված 75 մլն. դոլլարանոց նախագծի աշխատանքների առիթով: Իրանի, Թուրքիայի, Պակիստանի և Ադրբեջանի ղեկավարները խորհրդանշաբար եռակցեցին գազամուղի երկու վիթխարի հատվածները Կարակում անապատում: Սակայն գազամուղի շինարարությունը դեռևս չի ավարտվել, քանի որ արեւմտյան ընկերությունները խուսափում են ներդրումներ կատարել ԱՄՆ-ի կառավարության անբարյացակամության պատճառով:

Բոլոր գիտեն, որ այժմ Թուրքմենստանում շինարարական մեծ եռուզեռ է սկսվել: Նիյազովի պատվերով իտալական մի ընկերություն 5 բազմավորական պալատներ է կառուցում երկրի առավել գեղեցիկ վայրերում: Աշգաբադի ծայրամասերում կառավարության հաշվին 5 աստղանի 24 հյուրանոցներ են կառուցվում:

Թուրքմենական վերածնունդի համար կանխը հեռու է: Սակայն «Նյուզուիկի» թղթակցի այն հարցին, թե երկիրն իրո՞ք «երկրորդ Քուվեյթ» է դառնալու, Աշգաբադի տեղական մի փաստաբանի պատասխանն է. «Ոչ, դա կառավարության համար է, այլ ոչ թե մեր»:

Պատրաստեց
ԱՐՄԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ելցինն ազդարարում է տնտեսական ճգնաժամի ավարտը

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը երեկ հայտարարել է, թե տնտեսական ճգնաժամը երկրում գրեթե ավարտվել է, ակնարկելով, թե հաջորդ տարի կարձանագրվի ֆինանսական կայունություն: Նա Կրեմլում ելույթ է ունեցել առաջատար տնտեսագետների, արդյունաբերության ղեկավարների և բարձրաստիճան պաշտոնյաների առջև: Ելցինը խոստացել է մոտանալ կիսամիջոցների շրջանն ու, հարձակման անցնելով, 1995 թ. ստեղծել ֆինանսական կայուն իրավիճակ: Վարչապետ Չեռնոմիրդինը հայտարարել է, թե անցած երեք տարիների չափավոր խստության ֆինանսական քաղաքականությունը չի կարող օգտակար լինել բարեփոխումների երկրորդ փուլում, որը սկսվում է հաջորդ տարի: Նա պաշտպանել է կառավարության ներկայացրած հաջորդ տարվա բյուջեն, նշելով, որ ծախսումների բաժնի կարևորագույն տարերի վերաբերյալ առաջարկված կոշտ միջոցառումները չեն փոխվի:

■ *Պետերբուրգ-Մոսկվա գերարագ երկաթուղային մայրուղու շինարարությունը սկսեցին սահրավորեները: Բանն այն է, որ ճանապարհը պետք է անցնի Հայաստանի… Ինչպես ՌԻԱ Նովոստին… Պետերբուրգի մոտակա շրջաններից մեկում… որի երկարությունը կլինի մոտ 30 կմ: Այս ոչ մեծ հատվածում սահրավորները կարող են մոտ 3 հազար միավոր… Ճանապարհի շինարարության անվտանգությունը ապահովելու համար զինվորները նախատեսված են լինում հայր… այնպես էլ 5 մետր խորությամբ:*

ՍՆԱՐՔ-ՌԻԱ

ՍՍՀ

Բաժուն զոհ է բանակցությունների ընթացքից

ԲԱՔՈՒ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Տնտեսության գծով Ադրբեջանի մերձավորարևելյան Վահիդ Ախունդովը հուսադրող է անվանել Միջազգային արժույթային հիմնադրամի առաքելության հետ անցկացված բանակցությունների արդյունքները: ՄԱՀ-ի պատվիրակությունը պաշտոնական այցով նոյեմբերի 7-20-ը գտնվում էր Բաքվում: Նրա խոսքերով, արձանագրվել է դիրքորոշումների որոշակի համապատասխանություն առաջարկվող տնտեսական բարեփոխումների հարցում:

Ախունդովը գտնում է, որ ՄԱՀ-ի տրամադրելիք վարկի գլխավոր առավելությունը ոչ թե դրա քանակն է, այլ այն իրողությունը, որ ճանապարհ է հարթվում Համաշխարհային բանկի հետ համագործակցելու համար: Նա ընդգծել է, որ ՄԱՀ-ի առաջարկած պայմանները շատ խիստ են: Մասնավորապես պահանջվում է արժեզրկումը հասցնել նախ 5, ապա 1-2 տոկոսի: Բացի այդ, հիմնադրամը պահանջում է սառեցնել աշխատավարձերն ու վարկային եկամուտները:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պահանջվում է դպրոցների լեզվի լավ տիրապետող անձ (ցանկալի է, Իրանում ուսուցած), որը կարողանում է նաև դասավանդել տարրական դպրոցի 3-րդ և բարձր դասարանների մակարդակով:

Պայմանների հետ ծանոթանալու համար խնդրում ենք զանգահարել 23-24-14:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

Միջազգային արժութային հիմնադրամի որոշումը տրամադրել մեզ արտոնյալ վարկեր, անշուշտ, դիվանագիտական մեծ հաջողություն է մեր հանրապետության համար: Ամենայն ողջամտությամբ կարող եմ ասել, որ առանց լուրջ ֆինանսական օգնության մենք էական հաջողությունների չենք հասնի: Սակայն պետք է լավ գիտակցել վարկերին միշտ չէ, որ հետևում են տնտեսական հաջողությունները: Դա միայն մեծ ռեսուրսային հնարավորություն է: Իսկ ինչպես դա կօգտագործվի, կախված է դրան հաջորդող քայլերի արդյունավետությունից: պարզել հիմնական բացասական հետևանքները և ոչնչացնել դրանց վերացմանը ամենից դժվար ճանապարհով: Երկրում այս ոլորտում անցումը լինելիս ապրանքների գները կլինեն ավելի ստույգ և հասուն:

Սակայն ինչո՞ւ է հացի գինը բարձրացված հատկապես 11 անգամ: Ասել, թե այդքան է եղել Միջազգային արժութային հիմնադրամի պահանջը, կարծում եմ, դժվար թե ճիշտ լինի ձևակերպությունը: Երբ որոշողը միայն դա լիներ, այդ ոլորտում բարեփոխումները խոսակցություններ կմնային: Հավանաբար գների այդպիսի աճն այն սահմանն է, որի ոլորտում կենսաթոշակային ապահովության պահանջները, կենսաթոշակային բանկի սոցիալական պահանջների լուծումը և աշխատավարձի աճը, կարծես թե առկա են բոլոր իրական հնարավորությունները՝ բայց չստացվի կենսամակարդակի շոշափելի անկում:

Այսպիսով, տվյալ ժամանակի կառավարության խնդիրն է բոլոր չափով գների այնպիսի բարձրացում, որի դեպքում հնարավոր չլինի առաջանալ աշխատավարձի համաչափ աճ: Այդ պատճառով նման իրավիճակներում ծառայությունները փորձում են ոչ միայն նախ բերել գները, այլև առաջին հերթին միջոցներ են կիրառում

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Բարեփոխումների ապագան Հայաստանում

Կառավարության տնտեսական բարեփոխումների ծրագրի ընդունումը կարևոր հանգրվան էր մեր հանրապետության կյանքում: Հետևաբար բնական է, որ Կառավարության խորհրդի կողմից դրա փաստաթղթի ընդունումով չավարտվեն խոսակցությունները: Ընդհանուր առմամբ, ծրագրի կառուցման բնույթը, որի [illegible] [illegible] [illegible], պետք է գտնվի ժամկետի ու հասարակության [illegible] ռեսուրսի և տնտեսագիտական-ֆինանսական, և հարկային, և կադրային առումներով: Ասելու հրատարակված հոդվածի հեղինակը, ընդգծելով հանդերձ այդ ծրագրի նպատակահարմարությունն ու բնականոնությունը, դատավարականների ուշադրությունը հրավիրում է ֆինանսատնտեսական մի շարք գործոնների անհրաժեշտության վրա, որոնց առկայությունը ոլորտում կարող ենք հույս ունենալ կարճ և, հետևաբար, ցանկալի ժամանակամիջոցում կենսամակարդակի բարձրացման:

Նախ պարզենք հետևյալ [illegible] [illegible]: [illegible]

Ի՞նչ հնարավորություններ են մեզ տալիս արտոնյալ վարկերը մինչև անդեֆիցիտ բյուջե, արտաքին բացակայության և արդեն մոտ ապագայում արտադրության ոլորտ աճ: Երբ վերջին արդյունքը հասկանալի է, առաջ առաջին եկամուտ, համաձայնաբար, դրա հանդեպ են [illegible] բացում: Հարցն այն է, որ անդեֆիցիտ բյուջեն և հատկապես սոցիալ-բացակայության հնարավորություն են տալիս ապահովել կայուն կենսամակարդակի աճ: Միայն այդ պայմաններում է հատկապես ստեղծվում իրական [illegible] նախադրյալներ կատարելու արտադրության ոլորտում: Դրա արդյունքում մոտ ապագայում կունենանք լուրջ [illegible] [illegible]: Ուստի, վստահ եմ, կստեղծվեն բոլոր հնարավորությունները արդեն 1996 թվականին բարձրացնելու կենսամակարդակը մոտ երկու անգամ:

Ի՞նչ գնով են այդ հնարավորությունները մեզ մոտ ստեղծվելու: Ամենահիմնականը և ժողովրդականությունը չվայելողը հացի գնի բարձրացումն է 11 անգամ: Արդարության համար ասենք, որ բարեփոխումներ կատարելիս դեռ ոչ ոք չի խուսափել գների աճից: Հարցը միայն այն է, թե որքան ժամանակով դա կլինի և ինչպես կանեն առաջին անհրաժեշտության մյուս ապրանքների գները: Ընդհանրապես, այսօրվա հացի [illegible] [illegible] է: Նույնպես պետք է լինի հասնել [illegible] արդյունքի բացասական հետևանքների հնարավորինս չափ մեղմացման ուղղությամբ:

Իմ կարծիքով, սկզբնական[illegible], երբ վարկեր ստանալու հնարավորություն կար ձևով իրական, պետք է համապատասխան փոխհատուցմամբ հացի գինը բարձրացվեր մոտ 3 անգամ (6 դրամից մինչև 20 դրամ), ապա այժմ նորից բարձրացվեր 3 անգամ: Նախ դա հնարավորություն կտար անհամեմատ ավելի բարենպաստ պայմաններում կենսամակարդակի էական անկում չի լինի:

Փորձենք գնահատել կենսամակարդակի փոփոխման գործընթացը: Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դժվար իրավիճակներում չի կարելի երկար ժամանակով անցնել կենսամակարդակի 20 տոկոսից ավելի անկման գործընթաց: Հակառակ դեպքում կենսամակարդակի անկումը միանգամից բացասաբար է անդրադառնում բարեփոխումների ընթացքի վրա: Սակայն այդ ոլորտում միշտ չեն պահպանվում հավասարակշռված ֆինանսական բոլոր նախադրյալները, և այդ փնտրված բացասական երևույթները [illegible] չեն փոխվում:

Իհարկե, հարցն այստեղ բոլորին [illegible] չէ, որ անցման ընթացքում չի լինում ԱՊՀ և ոչ մի երկրում: Չնայած դա սոցիալական [illegible] կարևոր է, տնտեսապես այժմ այդ հարցը բարձրացնելը դեռ վաղ է: Խոսքը այստեղ սոցիալական և [illegible] սահմանների մասին է, որը և մենք փորձեցինք գնահատել: Ի վերջո, էկոնոմիկայի նույնպես հնարավորությունների սահման է: Պետք է պարզ գիտակցել, որ միայն էկոնոմիկայի արդյունավետության բարձրացումն է բերելու կենսամակարդակի շոշափելի աճ, և դեռ ոչ ոքի չի հաջողվել այդ [illegible]:

Ո՞րն է, բայց չէ կենսամակարդակի անկում 20 տոկոսից ավելի: Կարծում եմ այո, և կառավարությունը պետք է պատրաստ լինի արագ, [illegible], հարկային և [illegible] [illegible] գների [illegible] արդյունավետ օգտագործմամբ: Թե կոնկրետ ինչ [illegible] պետք է ընտրել, դա մասնագիտական հարց է:

Միայն առաջին հայացքից է թվում, որ եթե հացի գինը բարձրացվի և համապատասխան փոխհատուցում կատարվի, ապա մնացած ապրանքների գները չեն փոխվի: Շուկայի փոփոխությունների ոլորտում փոխադարձությունը գների համակարգում նույնպես [illegible] է:

Վերլուծելով գնագոյացման համակարգի փոխադարձ գործոնները փորձենք գնահատել նաև գների այն փոփոխությունները, որոնք սպասվում են մեզ: Կարծում եմ, որ հանրապետությունում արտադրվող սննդամթերքի գները կբարձրանան մոտ երկու անգամ, արդյունաբերական ապրանքների գները մոտ 30 տոկոսով: Ներմուծվող ապրանքների [illegible] էական փոփոխություններ, իսկ նրանց գները կաճեն մոտ 1,5 անգամ: Այդ թվին համապատասխան կփոխվի և [illegible] կարողը:

Եթե հաշվի ենք առնում կառավարության [illegible] աշխատավարձը հնարավորին չափի համապատասխանեցնելու գներին: Այստեղ առանձնակի դեր ունի հարկային և բանկային համակարգը:

Իհարկե, նպատակահարմար է, որ Կենտրոնական բանկը վերահսկի ստացվող վարկերի օգտագործումը: Սակայն պետք է պարզ գիտակցել, որ [illegible] կենսամակարդակի երկարատև աճը ապահովելու են միայն ներքին եկամուտները: Դա առաջին հերթին պահանջում է հարկման մեխանիզմների վերափոխում և հարկման ընթացքի վերահսկողություն: Այդպես շուտափույթ լուծելով բարձրացնել աշխատավարձը, հատկապես [illegible] խավերի համար, չի հաջողվի:

Օրինակ, [illegible] մեր ոչ բոլոր [illegible] [illegible] [illegible]: Կարծում եմ նպատակահարմար է մոտ ապագայում, [illegible] բարձրացնելով մինչև 33 տոկոս, գնալ բյուջետային հարկային հովանավորության, համենայն դեպս, 3 ուղղությամբ.

1. Երկրաշարժի գոտու համար:
2. Արտասահմանյան գործարարների համար:
3. Այն արտադրանքների համար, որոնք ունեն բացահայտ արտահանման ուղղվածություն:

Առաջին երկու դեպքում հարկաբյուջետային հովանավորության արդյունավետությունն ակներև է: Կարծում եմ հնարավոր է հատկապես այդ դեպքերի համար հարցը համաձայնեցնել ՄԱԿ-ի հետ: Արտասահմանյան ձեռներեցներին պետք է բոլոր [illegible] արտոնություններ զոնե [illegible] գոտում և ոչ [illegible] սահմանային [illegible]: Ընդգծենք, որ դա միայն սոցիալական հարց չէ, այլև առաջին հերթին ուղղված է էկոնոմիկայի արդյունավետության բարձրացմանը:

Վերջապես նշեմ, որ կարճ ժամանակում հնարավոր է ոչ միայն վերականգնել իրավիճակը, այլև ապահովել կենսամակարդակի [illegible] աճ: Իրական է զարգացնել [illegible] [illegible] իրավիճակից և վարկերի առկայության դեպքում ու [illegible] բոլոր հնարավորությունները ապահովելու ազգային եկամուտի կայուն աճ: Իհարկե, արագ փոփոխվող իրավիճակում կարևորագույն գործոն է դառնում կայացվող որոշումների արդյունավետությունը: Լուծումները պետք է ընդունվեն ելնելով միայն էկոնոմիկայի օրինաչափությունների ամբողջ համակարգից և առկա ֆինանսական ու արտադրական իրավիճակից:

ԱՇՈՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
Տնտեսագիտության դոկտոր,
պրոֆեսոր

ԿԱՄԱՎՈՐՆԵՐ

Ուսանողական ջոկատները օժանդակության կարիք ունեն

Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբի կամավորական աշխատանքի ծառայության վարչության նախագահ Աշխեն Աշխանյանը ասաց, որ մեր հանրապետությունում արդեն 3 տարի է կազմակերպվում են այդպիսի ջոկատներ, և արդեն ունենք կամավորների դպրոց՝ 7-8 հազար կամավորներով, որոնք... Մեր [illegible] խոսակցի հարցազրույցը:

– Կամավորները անձնուրաց մարդիկ են, որոնք համաճարակի և այլ պատճառներով անօգնական մնացած ծերերին, փոքրերին ու հիվանդներին իրենց արձակուրդի, նյութական միջոցների հաշվին օգնության են հասնում, մասնակցում դպրոցների, մանկատների, ծերանոցների, եկեղեցիների և այլ կառույցների շինարարությանն ու վերականգնմանը, զանազան աշխատանքներ կատարելով միջոցներ են ստեղծում օգնության համար: Նրանք աշխատավարձ չեն ստանում, ապահովվում են միայն ճնելու տեղով և սննդով, միավորվում են տարբեր երկրների կամավորների հետ՝ աշխատանքի միջազգային ճամբարներում: Արտասահմանյան երկրներում հարգում և հաշվի են առնում կամավորների գործունեությունը, նպաստավոր պայմաններ ստեղծում նրանց համար:

Միայն այս տարի 158 մարդ ուղարկեցինք Արևմտյան Եվրոպայի երկրներ և Լիտվա, Բելառուս, Լեհաստան, Ռումինիա: 120 կամավորներ ընդունվել են մեզ մոտ միջազգային աշխատանքային 6 ճամբարներում աշխատելու համար (Հոլանդիայից, Գերմանիայից, Բելգիայից, Ֆրանսիայից, Նորվեգիայից): Երկու ճամբար գործել է Սպիտակում՝ երեխաների մշակութային կենտրոնում. առաջին ճամբարը կատարել է վերանորոգման աշխատանքներ, 2-րդը երեխաներին սովորեցնում էր անգլերեն, ինչպես նաև պարել, նկարել: Չորս ճամբար գործել է Երևանում, ըստ որում՝ «Խաղաղության» ճամբարը՝ 91 դպրոցում, բացի խաղաղության վերաբերյալ ծրագրված քեմաներից, որոնք մասնակցել են դպրոցական շենքի վերանորոգմանը և եկեղեցու շինարարությանը: Մյուս ճամբարը գործում էր Նորքի ծերանոցում: Երկու ճամբար գործել է առողջապահության նախարարության՝ երեխաների վերականգնողական կենտրոնում. աշխատում էին երեխաների հետ և կատարում շինարարական ու վերանորոգման աշխատանքներ: Հայ ու արտասահմանցի կամավորների համատեղ գործունեությունը վերածվեց բարեկամության և եղբայրության յուրատեսակ դպրոցի:

– Որո՞նք են մեր կամավորների հաջողությունները և ինչո՞վ են դրանք պայմանավորված:

– Հանրապետությունից մեկնած կամավորների ճնշող մեծամասնությունը շատ լավ են դրսևորել իրենց, լավ են աշխատել, զարմացնելու չափ բարձր է եղել անգլերեն լեզվի, սեփական և տվյալ երկրի պատմության իմացությունը: «Եթե 93-ի համար 32 տեղ, իսկ աշնան ու ձմռան ամիսներին 5 տեղ էինք ստացել, ապա այսօր աշնան, ձմռան համար ստացել ենք 65 տեղ: Գերմանիայից մեկ տարով 3 կամավորների տեղ ենք ստացել: Կամավորներ կան նաև ուրիշ երկրներից: Երկրորդ տարին է, որ բժշկական ինստիտուտի և բժշկական ուսումնարանների ուսանողների միջոցով կազմակերպվում է միայնակ ծերերի և հաշմանդամների խնամքը և բուժօգնությունը տներում: Այս տարի այդ ծրագրին մասնակցել է 700 հոգի: Ուսանողներից ոմանք հանդիպել են միայնակ ծերերի, որոնց բնակարանները չեն մաքրվել 5-6 ամսով, եղել են նյութական ծանր պայմաններում: Կամավորները օգնեցին նաև կենսաթոշակառուներին՝ ստանալու հումանիտար ծանրոցները, ծեր մարդկանց բերելու դեղամիջոցներ, կատարեցին բնակարանների ընթացիկ վերանորոգում [illegible] երկրների բուհերի կողմից:

– Ի՞նչ դժվարություններ ու խնդիրներ ունեք:

– Կազմակերպությունը հասարակական է: Պետությունից վերջին անգամ գումարներ ենք ստացել անցյալ տարի: Դա նշանակում է, որ մենք պետք է հոգանք մեր կարիքները: Իսկ դրա համար դեռևս նպաստավոր պայմաններ չկան: Ցավալին այն է, որ միջազգային և բարեգործական բազմաթիվ կազմակերպություններ չեն ցանկանում համագործակցել մեզ հետ, օգտագործել մեր ուժերը. մենք նրանց առաջարկում ենք մեր կամավորների լիարժեք օգնությունը իրենց ծրագրերի կատարման գործում, ըստ որում 2-10 անգամ էժան: Դրսից բերում են օգնություն և բաշխումները կատարելու համար մարդիկ վարձում: Մենք ասում ենք՝ մի վարձեք, մենք ձեր աշխատանքը կանենք, հոգսերը կթեթևացնենք առավել նպաստավոր պայմաններով և անվճար, մեր կամավորների միջոցով, որոնք ոչ գողություն կանեն, ոչ էլ կորուստներ կունենան: ՄԱԿ-ի փախստականների գծով գերագույն հանձնակատարի ներկայացուցչությունը փախստականների համար տներ կառուցելիս պայմանագրեր է կնքում շինարարական կազմակերպությունների հետ, մինչդեռ մեր ջոկատները և էժան, և արագ և որակով կկառուցեին: Մեզ պետք է միայն, որ մեր կամավորները սնունդ ստանան, մշտական տոմս եր թևեկության համար և ճնելու տեղ ունենան: Թվում է, այնքան էլ մեծ պահանջներ չեն մարդասիրական այն մեծ առաքելությունների համեմատությամբ, որոնց զինվորագրվել են նրանք: Բոլոր երկրներում կամավորների համար էական զեղչեր կան, մինչև 40 տոկոս: Բայց այդ զեղչերը մեզ վրա չեն տարածվում: Թռիչքներ ենք կատարում Փարիզ, Արենք, Ամստերդամ, բայց ոչ մի զեղչ չի արվում մեր համապատասխան կազմակերպությունների կողմից: Անգամ զեղչ չի արվում արտասահմանյան կամավորներին, որոնք Հայաստանից վերադառնում են հայրենիք:

Եթե Երկրաշարժից հետո 3 տարվա ընթացքում աղետի գոտում ունեցել ենք 500-700 ջոկատներ, և խնդիր չի եղել սննդի, ճնելու տեղով ապահովելու հարցում, ապա այսօր լուրջ դժվարություններ կան Հայաստանում ճամբարներ բացելու համար, շինարարության նախարարությունը չի աջակցում: Մեզ մոտ կամավորներն ընտրվում են մրցույթով, բայց բոլորը չեն ընտրվածներից, որ կարող են հովանավոր գտնել, կամ ուսանողական հաստատությունն ու ծնողները ի վիճակի լինեն գումարներ հատկացնել արտասահմանյան միջազգային ճամբարներ մեկնելու համար: Այսպիսով մենք կորցնում ենք 3-4 լեզու իմացող մարդկանց:

Զրույցը վարեց
ՅՈՒՐԻ [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Մոտ երկու տարուց ավել միակողմանիորեն վերացնելով բոսնիացի մահմեդականների զինամատակարարման վրա ՄԱԿ-ի հաստատած արգելքը, Վաշինգտոնը դրանով իսկ խրախուսեց Սարաեւոյի կառավարիչներին եւ լուրջ մտահոգություն պատճառեց եվրոպացիներին: ԱՄՆ-ը եւ Եվրոպան հակասական տրամադրություններ են ունեցել 1992 թ. ապրիլին Բոսնիայում ծագած հակամարտության հարցում, բայց ամերիկացիների վերջին վճիռը բոսնիացիներին միակողմանի առավելություն տվեց, մերթընդմեջ նրանց մարտերը սաստկացան, միաժամանակ ծանրացավ նաեւ ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի վի-

խորվաթ-մահմեդական դաշնության ստեղծումից հետո: Բոսնիացիները ստանում են գլխավորապես չինական եւ իրանական արտադրության հակատանկային զենք, ինչպես նաեւ ամերիկյան հակաօդային «Սթինգեր» հրթիռներ: Սարաեւոյի զորամասերն ստանում են նաեւ նախկինում բերել զինատեսակներ, որոնք ծնում են բերվում իսլամական երկրների, մասնավորապես Իրանի եւ Սաուդյան Արաբիայի ֆինանսական միջոցներով:

Բոսնիացի մահմեդականների համար զինամթերքի արգելքի միակողմանի վերացումը կունենա ավելի շատ խորհրդանշական նշանակություն: Եվրոպացիները լրջորեն

ռապետության (Սերբիա եւ Չեռնոգորիա) զինամատակարարման արգելքը, երբ սերբերի վիճակը շատ ծանրանա: Չնայած խորվաթ-մահմեդական դաշնության առկայությանը, խորվաթները հազիվ թե գան Սարաեւոյի պաշտպանության, քանի որ նրանք բոսնիացի մահմեդականների հետ կրոնական բազմաթիվ վեճեր են ունեցել, որոնք դեռ չեն մոռացվել: Ինչ վերաբերում է վերջին օրերին սերբական զորքերի ուժգին ճնշմանը ենթարկվող բոսնիական Բիհաչ միջնաբերդին, Le Point հանդեսը հաղորդում է, որ այնտեղ տեղաբաշխված ֆրանսիական խաղաղարար ուժերի զորամասը Բիհաչից հեռացել է դեռ հոկտեմբերին:

ԲՈՍՆԻԱ

ԱՄՆ-ի վճիռը շատ բան չի փոխի

ճակը: Վաշինգտոնը փորձում է իր հայցն արդարացնել նրանով, թե եվրոպացիների համախմբվածությունը քայքայված է լոկ հուսալու առաջարկությամբ: Ամերիկացիներն հակառակ կողմերից մեկին՝ սերբերին անվանում են «ագրեսորներ», իսկ բոսնիացիներին՝ «զոհեր»: Ուստի, նրանց կարծիքով, բոսնիացիներին պետք է տալ պաշտպանվելու հնարավորություն, որպեսզի սերբերը նստեն բանակցությունների սեղանի շուրջը:

Ադրիատիկ ծովում բոսնիացիների զինամատակարարման արգելքը վերահսկող շուրջ 20 ռազմանավերն այսուհետեւ կլինեն միայն եվրոպական: Եվրոպացիներին զայրացնում է այն փաստը, որ Բոսնիայից ամերիկյան արբանյակների ստացած հետախուզական տեղեկություններն այլեւս չեն հաղորդում ՆԱՏՕ-ի զինակցական դաշնակիցներին: Ավելին, ինչպես հաղորդում է բրիտանական «Ինդեպենդենտ» թերթը, ԱՄՆ-ը խնդիր է բոսնիացիների բանակին ցուցադրել Բիհաչի շրջակայքում սերբական զորքերի դիրքերի արբանյակից արված լուսանկարները բոսնիացիների հակահարձակումից անմիջապես առաջ: Այդպիսով, ամերիկացիների միջամտությամբ վերականգնվեցին զանազան մարտերը, քանի որ նրանք անմիջականորեն օգնել էին երկու կողմերից մեկին: Ինչ վերաբերում է ուժերի հարաբերակցությանը, Սովետի շատ վերջին ուղղումից հետո այն գրեթե չի փոխվել: Ինչպես նշում է «Lè Express» հանդեսը, 1992 թ. նոյեմբերից ի վեր Ադրիատիկ ծովում զինարգելքի վերահսկման ավելի քան 3000 ստուգումներից բացահայտվել է միայն 6 նավ, որոնք զենք էին փոխադրում Բոսնիա: Բոսնիացի մահմեդականների զենքի անօրինական առաքումները շատացել են 1994 թ. մարտին Վաշինգտոնի համաձայնությամբ

մտահոգված են, որ դրա հետեւանքով ԱՄՆ-ը եւ Ռուսաստանը կարող են շրջանցել իրենց խաղաղարար ջան-

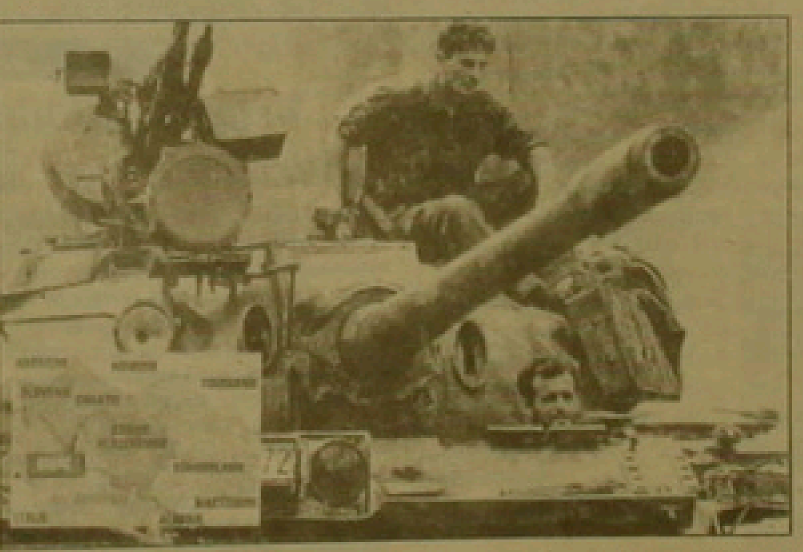

ների եւ երկկողմ բանակցություններ սկսել հակամարտության շուրջը: Անշուշտ, այդ երկրները չափազանցված են, քանի որ մոտալուտ ձմեռը բուս երեւույթին միաժամանակ «կասեցնել» հակամարտությունը:

ԱՄՆ-ի կենտրոնական հետախուզական վարչությունում, անշուշտ, գիտակցում են Եվրոպայի կենտրոնում մահմեդական նոր պետության ստեղծման վտանգը, բայց փորձում են արդարանալ նրանով, թե դա այնքան էլ շատ չի լինի, մանավանդ որ ռազմական առավելությունն ավելի լավ զինված սերբերի կողմն է: Սակայն ԱՄՆ-ի վճիռը կարող է իր ակնկալածի հակառակ արդյունքը տալ: Իրոք, Սերբիայի ղեկավար Սլոբոդան Միլոշեւիչը չի կարող անտարբեր մնալ, երբ բոսնիացի սերբերը մի շարք պարտություններ կրեն: Բացի դրանից, սերբերի ավանդական դաշնակից Ռուսաստանը իր հերթին կարող է վերացնել Հարավսլավիայի Միութենական Հան-

Ֆրանսիացիներին փոխարինել են մոտ հազար բանգլադեշցիներ, որոնք շատ վատ են հանդերձավորված եւ

սպասում են, որ եվրոպացիներն իրենց նոր զենքեր տան եւ հրամանատարներ ուղարկեն: Այնպես որ, բանգլադեշցի խաղաղարարներն իրենք եւս պաշտպանության կարիք ունեն:

Ընդհանուր առմամբ ամերիկացիների վճիռը եվրոպացիներին հիմք է տալիս պահանջելու, որ իրենք եւս վտանգավոր Բոսնիայից հնարավորին չափ շուտ դուրս բերեն իրենց խաղաղապահ ուժերը: Օրինակ, Ֆրանսիայի վարչապետ Էդուար Բալադյուրը առաջին իսկ հարմար առիթի դեպքում դուրս կբերի այդ երկրում տեղաբաշխված ֆրանսիացի շուրջ 4500 խաղաղապահներին: Ինչպես նշում է վարչապետի մերձավորներից մեկը, 1992 թ. ի վեր նախկին Հարավսլավիայում հաստատուն առաքելությանը մասնակցելու ընթացքում զոհվել են 22 ֆրանսիացիներ:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

ԲՈՆՆ

Գերմանիան կողմ է Եվրամիության արեւելաեվրոպական երկրների մուտքին

ԲՈՆՆ, 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Գերմանիայի կառավարությունը հայտարարել է, որ Եվրոպական միությունը դեկտեմբերի 9-ին Էսսենում անցկացվելիք եվրոպական ղեկավարների գագաթաժողովին կարող է հրավիրել նաեւ արեւելաեվրոպական երկրների ղեկավարներին: Գերմանիայի կառավարության խոսնակի խոսքերով, այդ մասին վերջնական որոշում կկայացվի Եվրոպական միության արտգործնախարարների միջեւ երկուշաբթի եւ երեքշաբթի օրերին Բրյուսելում անցկացվելիք հանդիպման ժամանակ: Նախօրեին Հունգարիայի եւ Լեհաստանի վարչապետեր Հորնն ու Պավլակը հիասթափություն էին արտահայտել Էսսենի հանդիպմանը չհրավիրվելու համար: Գերմանիան աջակցում է Արեւելյան Եվրոպայի երկրների Եվրամիությանն անդամակցելու գաղափարը: Այդ պատճառով Գերմանիայի պաշտոնատար անձինք այժմ պնդում են այդ երկրների ղեկավարներին նշված հանդիպմանը հրավիրելու հարցը:

ԱՄՆ

Սենատոր Հելմսը կրքեր է բորբոքում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՄՆ-ի դեմոկրատ սենատորները հայտարարել են, որ Հանրապետական կուսակցության ներկայացուցիչ Ջեսսի Հելմսը չպետք է դառնա Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ, քանի որ վիրավորական հայտարարություններ է արել երկրի նախագահի հասցեին: Այս առիթով նամակ է ուղարկվել Բոբ Դոուլին, որը շուտով ստանձնելու է Սենատում մեծամասնության ղեկավարի պարտականությունները: Նամակագիրների կարծիքով, իշխանության մեջ [illegible] իրավունք չունեն ստանձնել: Նրա պարտականություններն այդ ոլորտի արտահայտու-

թյուններ կատարողները: Հիշեցնենք, որ Հելմսն ասել էր, թե նախագահն այնքան ժողովրդականություն է վայելում բանակում, որ լավ կլիներ, երբ Հյուսիսային Կարոլինայի ռազմական հենակետեր այցելելիս թիկնապահների խումբ ունենար: Ավելի վաղ նույն Հելմսը ասել էր, որ Քլինթոնը պիտանի չէ ԱՄՆ-ի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարի պաշտոնին: Դոուլն իր հերթին անցյալ շաբաթ հայտարարել է, թե Հելմսի նման արտահայտությունները չպետք է նրան խանգարեն դառնալ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ:

ԵՎՐՈՊԱ

Գործազրկությունը մնում է Եվրամիության գլխավոր խնդիրներից մեկը

Եվրոպական երկրների ուշադրության կենտրոնում դարձյալ գործազրկությունն է: Այս մասին դեկտեմբերին Գերմանիայի Էսսեն քաղաքում Եվրամիության անդամ երկրների ներկայացուցիչները կքննարկեն «Զբաղվածությունը Եվրոպայում 1994-ին» տարեկան հաշվետվության արդյունքները եւ Եվրամիության անդամ երկրների համար կփորձեն կազմել գործազրկության նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների ընդհանուր ծրագիր: Ըստ գերմանական մամուլի տեղեկությունների, չնայած Եվրոպայի տնտեսության ճգնաժամի դանդաղ հաղթահարմանը, եվրոպական երկրների մեծ մասում նկատվում է գործազրկության աճ: Ըստ մասնագետների վերջին կանխագուշակումների, տարիներին ինքնուրույն վաստակ ունեցողների թվի աճը էական ազդեցություն չի թողնի Եվրամիության անդամ երկրներում գործազրկության ցուցանիշների վրա, որն արդեն գերազանցում է 20 մլն-ը: ԱՄՆ-ի եւ Ճապոնիայի համեմատ Եվրոպական երկրներում գործազուրկների թիվն աճը 9%-ով բարձր է: Ենթադրվում է, որ Եվրամիության անդամ երկրների առաջիկա ժողովում կփորձեն մշակել եվրոպական աշխատանքային ընդհանուր շուկայում նոր աշխատատեղերի ստեղծման հնարավորությունները: Դրանցից մի քանիսն առաջարկվել են Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Կոլի Գերմանիայի արհմիությունների ընդհանուր ժողովում ունեցած ելույթում: Գերմանիայի 3,6 մլն-ից ավելի գործազուրկների համար նոր աշխատատեղեր ստեղծելու գործում նա կարեւորել է կեսօրյա եւ ազատ օրերի աշխատանքը, որը հիմնականում վերաբերում է սպասարկման ոլորտներին: Նրա ելույթում կարեւորվել է նաեւ ծեր աշխատողների թոշակի անցնելու հաշվին բացված աշխատատեղերում երիտասարդների ընդգրկումը: ԵՏ

ԴՈՒՔ ԿՍՈՎՈՐԵՔ ԱՆԳԼԵՐԵՆ

- Մագիստրոսի աստիճան ունեցող ամերիկացի դասախոսներ
- Համապատասխան գրականություն եւ ձայներիզներ
- Տեխնիկապես կահավորված լսարան
- Դասավանդման 3 փուլ
- Սկսնակների, լեզվի զարգացման եւ կատարելագործման դասընթացներ
- Հատուկ դասընթաց ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվել ցանկացողների համար (TOEFL)

Սովորեք անգլերեն այսօր

FREE FLIGHT

Կրթական կենտրոն

Երեւան, Աբովյան 14, «Երեւան» հյուրանոց 200 սենյակ:
Հեռ. 529418

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ռուս-ճապոնական գործակցությունը խորանում է

ՏՈԿԻՈ, 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Առեւտրատնտեսական հարցերով ռուս-ճապոնական միջկառավարական հանձնաժողովի ստեղծման, Ռուսաստանի բարեփոխումների տեխնիկական աջակցության ցուցաբերման եւ Ճապոնիայի կողմից սակագների եւ առեւտրի գլխավոր համաձայնագրին Ռուսաստանի միացման հարցեր, ինչպես նաեւ «Փարիզյան ակումբի» շրջանակներում Ճապոնիային ռուսական պարտքի վերակառուցվածքային փոփոխության մասին նամակ է ստորագրել կիրակի Ռուսաստանի առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի Ճապոնիա կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում:

Ռուսական պատվիրակության անդամները Ռիա-Նովոստի թղթակցին հայտնել են, որ միջկառավարական հանձնաժողովի շրջանակներում, որի համանախագահները կլինեն Սոսկովեցը եւ Ճապոնիայի արտաքին գործոց նախարար Կոնո Յոհեյը, ծրագրվում է համագործակցության կոնկրետ ոլորտների համար ստեղծել ենթահանձնաժողովներ: Ենթադրվում է, որ համագործակցության առաջնային ոլորտները կլինեն վառելիքաէներգետիկ համալիրը, ձկնորսությունը, տրանսպորտը, անտառտնտեսությունը եւ կոնվերսիան:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հունաստանում էլ աշխատավարձը քիչ է

ԱԹԵՆՔ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Հունաստանում պետական ծառայողները երեկ սկսան 24 ժամյա գործադուլի՝ պահանջելով բարձրացնել աշխատավարձը, նախատեսել արդարացի հարկումներ, ինչպես նաեւ մեծացնել կրթության, առողջապահության եւ սոցիալական ապահովության պետական հատկացումները: Արհմիությունների սկսած այս գործադուլից գրեթե մեկ շաբաթ հետո սոցիալիստների կառավարությունը խորհրդարանին կներկայացնի 1995 թվականի համար մշակված բյուջեն:

■ Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի 28-ամյա որդին՝ կապիտան Բաշար Ասադը, սանիտարական զորամասի հրամանատար է նշանակվել: Նրա նշանակման արարողությանը մասնակցել է Սիրիայի Արաբական Հանրապետության պաշտպանության նախարար գեներալ Մուստաֆա Տլասը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երբեմն, անցյալի օրագիրս թերթելիս, էջերի արանքում հանդիպում եմ առօրյա մի գրառման, որն արդեն թանկագին մասունքի արժեք է ձեռք բերած լինում: Ահա, օրինակ, այս մեկը արված արցախյան շարժման թեժ օրերից մեկում. «Այսօր, 1 հունիսի, 1988 թ., գրողների միությունում իմացա, որ 60 տոննա սննդամթերք են ուղարկելու: Տեսա, որ արկղերը բարձում են սառնարան բեռնատարը: Կաբինից բոլոր նստարանները հանված էին. կապը լցված էր գրենով 12 հազար գիրք Արցախի գրադարանների համար: Սամվել Շահմուրադյանը ...

...թյան: Նա ուժ զգաց իր մեջ մասնակցելու սումգայիթյան մարդասպանների մոսկովյան դատավարությանը: Ճշմարտացի լուսավորության և դատարանի դահլիճի ծանր մթնոլորտին, տղաների մասնակիցների երեսպաշտությանը և տուժածների ողբերգությանը մենք ականատես էինք հայրենակիցների պատմածներից ծերացած մեր երիտասարդ գործընկերոջից:

Առածն ասում է. երբ դժվարությունը գալիս է, դուռը լայն բաց արա: Հայերիս հետ այդպես պատահեց: Սպիտակի երկրաշարժից հետո մի օր, ուշ ժամի զանգեց ինձ. «Լու-

...մասին դպրոց տանիններ ստեղծվեցին: «Սամվել Շահմուրադյանի սենյակը» Հայաստանի գրողների միության փոքրիկ հուշ-թանգարան է, որտեղ պահվում են լրագրող-ազատամարտիկ-պատգամավոր Շահմուրադյանի կյանքի վերջին պահի հետ կապված իրերը:

Մեծադիր լուսանկար: Կանաչ կազմով ծոցատետր: Դաշտային ուսապարկ: Ավտոմատի չորսուպնանի փամփուշտի պարկուճ ... Եվ ձեռագրեր, ամբողջ երկու պարկ՝ ամսագիր-յթյուններից գրառած:

Նրա լուսանկարից աջ զոհված ֆիդայիների նկարներն են, ծա-

Սամվելի «Ոսկե գրիչը»

Դժվար է գրել մի մարդու մասին, որի հանդեպ խորը հարգանք և հիացմունք էիր տածում, որից ոչ մեկ բան սովորելիք ունեիր, վստահորեն կարող էիր ասել՝ նա լինելու է հայ լրագրության պատմության ականավոր մարտիկներից մեկը: Եվ հիմա... Իր կարճ կյանքի ընթացքում արդարացրեց բոլոր սպասելիքները: Հիշում եմ, խաղաղ մի տարի հագված էի տարել «Լիտերատուրնայա Արմենիա» ամսագրին, որտեղ աշխատում էր Սամվել Շահմուրադյանը: Այդ օրերին «Գրական թերթում» լույս էր տեսել նրա ակնարկը գրամեքենայան թեմայով: Սամվել, ասացի, ինչ լավ էիր գրել, որ-սանք, հաստատող: Ժպտաց, աչքերը փայլեցին: Նա հուզվեց, երբ ավելացրի, հիմա մենք, ավագ-ներս, կարող ենք հանգիստ լինել, կրտսերներդ, և, հասկացեք դա՝ այս հոգվածով, ընդ վերցրած եք ձեր ուսերին: Սամվելն այն հազվագյուտ երիտասարդներից էր, որոնք, առանց ավել բարբելու, ընդառաջ են գնում Նարեկինի կանչին և մասնակցում ազգային դժվարություններին: Դրանց բազմաթիվ ապացույցները սկսեցին 1988 փետրվարից, մինչև 1992-ի շարադրած սեպտեմբերը: Եվ հենց այդ տարիների ընթացքում լրագրության ասպարեզում և Հայաստանի, Արցախի պատերազմական-քաղաքական կյանքում այնքան գործ արեց, ամերի այնպիսի լարումով, որ, թվում, խաղաղ ժամանակներում շատերին ինչ կարիք կար, դրա կեսի կեսն էլ չարվեր:

մարտադաշտը կեցցե: Աշխատում է ամբողջությամբ նվիրված: Շատերը տեսել են սենյակում այս ու այն կողմ են նետվում, խսկ նրա անձնը փայլելը լցված է կենդանի զրույցով: Այսօր մի մի ջերմ տեղի ունեցավ: Միջանցքում նկատել էին անտեր փաթաթված մի կնոջ. կասկածում էին, որ սադիստ է: Ուղարկեցին ոստիկանատուն: Երբ ես մտա, Սամվելը և ոստիկանության ներկայացուցիչը վիճում էին: Ես չլսեցի, թե ինչ ասաց ոստիկանը, բայց Սամվելի կտրուկ պատասխանը բառացի այսպիսին էր. «Մենք ոչ մեկի առջև հաշվետու չենք: Մենք հաշվետու ենք միայն Աստծո և մեր խղճի առջև»: Քիչ անց արդեն, երբ մենակ էինք իր աշխատասենյակում, ասաց. «Վերջին երեք ամսում մի գետ արյուն է թափվել այստեղ: Ի՞նչ ասես չեմ լսել»:

Սումգայիթից հետո, հենց այն սենյակում, որի դռան վրա այսօր գրված է «Սամվել Շահմուրադյանի սենյակ», և որտեղ մեր թանկագին Սամվելի ոգին առ այսօր կենդանի է, խոսք մի գետ արյուն է թափվել: Գալիս էին տառապյալ կանայք ու տղամարդիկ (հողաթափերով), ծերունիներ: Շատ մայրեր՝ իրենց զավակների հետ: Գալիս էին պատմելու, սրտերը թեթևացնելու, դրամ ու դեղորայք ստանալու, որ հայթայթում էր գրողների միությունը տարբեր աղբյուրներից: Վեց ամիս շարունակ, մինչև ուշ գիշեր, Սումգայիթի փախստականներին նա լսում ու ձայնագրում էր: Դժվարանալու բան չէր: Որքա՞ն մորմոք ու արցունք պետք տվեց նրա զգայուն հոգին, նրա սրտերին, որոնք շատ կարճ ժամանակում պետք է գիրք դառնային: Երիցս ճիշտ է բանաստեղծուհի Մեսրոպյանն, երբ ասում է՝ այս սենյակի պատերը դեռ չեն չորացել:

Ինչպե՞ս դիմացավ Սամվելը: Եվ ինչպե՞ս ստեղծեց այս գիրքը՝ «Սումգայիթյան ողբերգությունն ականատեսների վկայությամբ», որը տպագրվեց երեք լեզուներով (հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն), տարածվեց աշխարհում, դարձավ փաստական մի էջը հայոց արյունալի պատմության, 20-րդ դարավերջի եղեռնագործության: Այդ գրքի հեղինակը, ազնվագույն մի մարդ, կարծում էր, թե իր և գրչակիցների շատերի հրապարակումները պետք է խոսուն համանման Նյուրնբերգյան մի նոր դատավարու-

սավո՞ւյ» թերթի առաջին համարի նյութերն էր պատրաստում և առաքում էր, որ ես մխիթարանքի խոսք ասեմ իմ հայրենակից զինվորներին: Ի՞նչ գրեմ, ասացի, գիշերը, երբ արթնանում եմ ու հիշում փլատակների տակ մնացածներին, սառ ակնոցներից վեր եմ կենում ու սենյակում շրջում, որ ինքս էլ մեռնեմ: Սամվելը շատ երկար լռեց, ինձ նույնիսկ թվաց, որ հեռախոսն անջատվել է, բայց հետո լսեցի նրա ձայնը՝ «Աղետյալների հետ հենց այդ մասին խոսիր»:

Քանի՞ հոգս ուներ: Քանի՞ պատասխանատվություն, որ ինքն էր դրել իր վրա: Նրանից ոչ մեկը չէր ստիպել կամ պահանջել: Ինքն էր իրեն ստիպողն ու պահանջողը:

Հետո ... Հայաստանի Գերագույն խորհրդի պատգամավոր ընտրվեց: Զանգում էի համարյա բոլոր ծանր նիստերից հետո. «Սամվել, ինչո՞ւ այսպես եղավ»: Մեր երկար հեռախոսազրույցներից հետո միշտ լսում էի. «Գիտե՞ք, որ շատերս հիասթափված ենք: Լավ է՝ որ իմացա, թե դու և մյուսներն ինչ եք մտածում մեր մասին»: Մի անգամ էլ ասաց. «Գիտե՞ս, որ դու մեր լրագրողների դեմքն ես խորհրդարանում: Ես հանգիստ եմ, որ դու այդտեղ ես»:

Ափսոս, որոնց հոգևոր ու աղոթքներ ի չիք դարձան անմահության: Հիմա դարձյալ «Սամվել Շահմուրադյանի սենյակում» եմ: Աջքի Մեսրոպյանն: Ինչպես է խնամքով փայփայում այդ օջախը, ինչ նախանձով է կատարում Արցախի ազատամարտիկներին օգնող հանձնախմբի նախագահի իր պարտականությունը:

Հայրենական պատերազմից հետո երկրով մեկ հազարավոր բանաստեղծներ, զոհվածների, հերոսների

խում ննջեցներ հայ մայրերի ձեռքերով հյուսված գուլպաներ ու բարձականներ: Գրողների միության աշխատակիցների ջանքերով դրանցից հազարավոր զույգեր առաքվեցին զինվորներին: Արցախյան պատերազմի ավարտից հետո նույնիսկ այս հուշ-թանգարանը պետք է դառնար իրենց դասի ու հերոսական օրերի անհնաքյուս վկայի:

Եվ ահա, Հայաստանի լրագրողների միության սեղանին է դրված «Սումգայիթյան ողբերգությունն ականատեսների վկայությամբ» գիրքը, հեղինակի վերջին տարիների հրապարակախոսական հոդվածները: Ժյուրիի երեք անդամները մեծ գնահատանքով կողմ են քվեարկում հեղինակին շնորհել «Ոսկե գրիչ» մրցանակը, ինչը և, հետմահու, նախագահությունը հաստատում է:

Խորն է ափսոսանքը, որ վաղը, մայիսից ու ծանոթներից նա չի լսելու այդ հաղորդագրությունը:

Շնորհավորանքի խոսքով անել նրա ծնողներին, կնոջը, զավակներին: Ոչ, դա նրանց չի մխիթարի: Բայց որ մրցանակով նրա հարազատներն ու գործընկերները գոհունակության ու հպարտության պահեր են ապրելու, դա անվիճելի է:

1992-94 թթ. «Ոսկե գրիչի» դափնեկիրներ դարձան նաև ականավոր լրագրողներ Նելլի Ասատրյանը և Նարեկ Մեսրոպյանը, որի առանց շնորհավորում է [illegible] գործընկերներին: Երկուսն էլ [illegible] տարիների իրենց աշխատանքով [illegible] մրցանակներ ճանաչված են [illegible] ընթերցողների շրջանում: Մ[illegible] որ նրանց բազուկները [illegible] ու դեռ երկար համբ[illegible] մամուլի էջերում:

Խոսքս ավարտում եմ [illegible] նշանավորմամբ. այսօր [illegible] թյան թերթերում [illegible] մաքրել երիտասարդ [illegible] անունները: [illegible] նրան փնտրվում են: [illegible] տեղը լրագրողների [illegible] դամ չեն: Մի՞թե [illegible] գրանցված լինեն [illegible] մասնակցում: Կար[illegible] ավագ լրագրող [illegible] սիրության այս [illegible] ընթերցողին կր[illegible] ճշմարտացի լրագրող[illegible]

Առաջարկում [illegible] նախաձեռնություն [illegible] նրանց գործը [illegible] իրենց դասին:

[illegible] Ռ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՏԱՐԵԼԻՑ

«Իմ մահվան օրը կիջնի լռություն...»

Մարգարեանում էր բանաստեղծը, սակայն լուռ ու անձայն չանցավ նրա մահվան 57-րդ տարին

Չարենցի նորահայտ վերջին լուսանկարներից 1937 թ.

Չարենցի տուն-թանգարանը թանգարանային անաշխույժ անդորրի մեջ երբեք չի լինում: Իսկ նոյեմբերի 27-ին այն այցելուներ էր հավաքել ոչ թե Գուսեն Գասպարյանի ցուցահանդեսի առիթով, ինչպես նոյեմբերի 23-ին տեղեկացրել էր «Փաստ» (թանգարանի ավագ գիտաշխատող Քնարիկ Հայրիյանը հայտարարեց, որ նման ցուցահանդես իրենց մոտ չի էլ լինելու), այլ գրական-երաժշտական երեկոյով հարգանքի տուրք մատուցելու բանաստեղծի ողբերգական մահվան տարելիցին: Ազգային անվտանգության մարմինների փաստաթղթերի հիման վրա, Չարենցի մահվան ճշգրիտ օրը ոչ թե նոյեմբերի 28-ն է, այլ 27, լույս 28-ի գիշերը: Եվ տուն-թանգարանի հարկի տակ կիրակի հյուրընկալվել էին նկարիչ Ռեգինա Ղազարյանը, բանաստեղծի ավագ դուստր Արփենիկը, քանդակագործ Դավիթ Գասպարյանը, դերասան Ազատ Գասպարյանը, երգահան Արմեն Հարությունյանը, որը կատարեց Չարենցի խոսքերով գրված իր երգերի շարքը, և չարենցասերներ: Այսօր մեծ բանաստեղծի աճյունն ամփոփող հող-տեղանքը բազում վարկածների մեջ (Կրկնակի բանջի մոտ, Հրազդանի ձոր, Չարենցի կամար, Էջմիածնի խճուղի, Շախմատի տուն շրջակայք) դեռևս գտնված չէ: Թանգարանի աշխատողները լավատես են, որ մինչև Չարենցի 100-ամյա հոբելյանը այն հայտնի կլինի: Ուրախ ու մարտի 13-ին և նոյեմբերի 27-ին մի բուռ խունկի անուշահոտությամբ իր ոգեկոչմանը կարժանանա:

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսուհիների մեկ քառորդն անտարբեր է իր արտաքինի հանդեպ

Շատերի համար զարմանալի, իսկ ոմանց համար լրիվ բնական է այն վիճակագրական արդյունքը, ըստ որի ֆրանսիացի կանանց մոտ 25 տոկոսը բոլորովին չի զբաղվում արդուզարդով, շպարվելով և այլն: Կան որոշումներ, թե ֆրանսիացիք աստիճանաբար օտարանում են հասարակության, մարդ-երյան և նույնիսկ իրենց հանդեպ: Այսպիսով, ֆրանսուհիներն էլ, ելնելով կյանքի դաժան պայմաններից, վերցնում են իրենց բաժինը և անտարբեր մնում նույնիսկ սեփական հաղարանի հանդեպ: Ոմանք էլ դա մեկնաբանում են փորձելով «պասսիվ կյանք» տրամաբանությամբ առնելով, թե ուրեմն փաստվում է, թե ֆրանսուհիների մեծամասնությունը գեղեցկանալու կարիքը չի զգում, քանի որ գիտակցում են իր... բնական գեղեցկությունը»: Չի՞ ծեփ «տգեղ կին գոյություն չունի, այլ գոյություն ունեն այնպիսի կանայք, որոնք անճարակ են իրենց կանացիությունը դրսևորելու գործում» խոսքը: Մյուս կողմից, Հայաստանում որոշ կանայք իրար խառնելով «կանացիություն դրսևորելու» հասկացությունը և «ներկարարությունը», ման են գալիս փողոցներում ծեփծեռնակ ֆոնի վրա կիլոգրամներով հալված տարբեր գույների ներկեր կրող երեսներով:

ՌԱՖՖԻ ՆԵՐՍԻՍ ԱՐՍԵՆ

Փարիզ

ԵՐԵՎԱՆԿԱՅԱՆ

Թուր Հեյերդալը Բաքվում

Անցյալ շաբաթ Ադրբեջան այցելեց նշանավոր գիտնական, հետազոտող Թուր Հեյերդալը: Ինչպես ինքն արտահայտվեց, «Ես գոհունակությամբ ընդունեցի ինձ Նորվեգիայի կառավարական պատվիրակության կազմում ընդգրկելու առաջարկությունը»: Նորվեգիայի պատվիրակությունն Ադրբեջան ժամանեց պաշտոնական այցով և, իհարկե, զուտ տնտեսական և քաղաքական նպատակներ ուներ: Սակայն հանրահայտ գիտնականն ու հետազոտողն ուրիշ նպատակ ուներ: Բանն այն է, որ Բաքվում ներկայացվելու էր նրա նոր գիրքը, որտեղ խոսվում է այն մասին, թե Ադրբեջանը առաջին ծովային նավերի կառուցման վայրն է:

Այնպես որ, հիմա ադրբեջանական գիտնականները մեջբերումներ կանեն Թուր Հեյերդալի գրքից և կապացուցեն, թե ադրբեջանական ժողովուրդը նախ քրիստոնեական ժողովուրդ է և, երկրորդ, հնագույններից մեկն է: Եվ որ այդ «կառուցված նավերի» միջոցով նա հաղորդակցվել է Միջագետքի, Եգիպտոսի և մյուս հին քաղաքակրթությունների հետ: Դեռ այդ գրքի լույսընծայումից առաջ պատմաբաններն ու լեզվաբաններն «ապացուցում էին», թե ադրբեջանցիներն հնը հին ժողովուրդ են, և նույնիսկ հավակնում էին նրանց հնդեվրոպացի դարձնել: Այն տեսությունն հայտնվելուց հետո, որ հնդեվրոպական լեզուների նախահայրենիքը Հայկական լեռնաշխարհն է, Ադրբեջանի պատմաբաններն ու լեզվաբանները հասկանալով կարծես եռանդագին են գրում իրենց հին արմատների մասին: Առաջ խոսված տեսություններն այնքան հիմնավորված և հավաստիական էին, որ նույնիսկ ինքը՝ տխրահռչակ Զիա Բունիաթովը, 1987 թ. գրեց այն մասին, որ դա զուտ երևակայություն է: Ի դեպ, հենց ինքն էլ գրեց, որ ադրբեջանցի ժողովուրդը կազմավորվել է 16-րդ դարի վերջերին և 17-րդ դարի սկզբներին: Սակայն ճիշտ մեկ տարի անց՝ 1988 թ., Բաքվի հանրահայտներից մեկում գիտնականների և գրողների շուրթերից հնչեցին այն խոսքերը, թե ադրբեջանցիները թյուրքեր են: Այսպիսով, 1937 թ. հետո բոլոր միջոցներով ադրբեջանական ժողովուրդ «ստեղծելու» (գրական գործիչներ, մշակույթ, պետություն) ադրբեջանական պատմագիտության ջանքերը ի չիք դարձան: Որպես պատմաբան, կարող եմ ասել, որ պատմագիտության մեջ անկյունաքարերը միշտ դրվել են ուրիշների կողմից, սակայն «օրինաչափ» գիտնականների աշխատությունների բազմաթիվ վկայակոչումները դրանք են դարձել: Ձեզ այդ որպես պատահեց 1930-ական թթ., երբ ապրում և գործում էր Յակով Յամպոլսկին, որը հռչակավոր «վնաս» պատճառեց ադրբեջանական պատմագիտությանը և հայագիտությանը: Այն պատճառով, որ բազմաթիվ հայ հետազոտողների աշխատություններում հարկ եղավ ապացուցել այն, ինչ վաղուց արդեն ապացուցված էր: Այստեղ ուզում եմ մեջբերել Հայրենական պատերազմի (1941-1945 թթ.) տարիների շատ սիրված արտիստներից մեկը՝ «Ռոսսիան փղերի հայրենիքն է»: Միայն հնչյունային նմանությամբ այս արտիստը (ռուսերեն «փիղ» բառը հնչյունից մոտ է «սլավոնին») վկայում է, որ հետպատերազմյան պատմագիտության մեջ փորձ էր արվում «հայրենիք վերադարձնել» պատմության բոլոր արժեքները՝ առասպելների հետ համատեղ:

Անհնարին հավանականությամբ, Ադրբեջանի գիտության մեջ ներկայումս տեղի է ունենում գրեթե նույն երևույթը, և Թուր Հեյերդալի այն որոշումը, թե Ադրբեջանը առաջին ծովային նավերի կառուցման վայրն է, ճիշտ ժամանակին է արվել կառուցվող անկախ Ադրբեջանի համար:

Ռ. Գ.

ԳՈՒԺ

Վախճանվեց Սարգիս Ոմառյանը

Հայաստանի գրողների միության վարչությունը խոր վշտով տեղեկացնում է, որ կնքում է իր մահկանացուն կյանքի 72 ամյա բարգավաճին, բանաստեղծ, արձակագիր Սարգիս Ոմառյանը՝ հեղինակը պարսիկ բանաստեղծներից Ֆիրդուսի, Օմար Խայյամ, Խաղանի, կատարված հոլով թարգմանությունների:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎՐՈՊԱ-96

Թույլ խաղով չի կարելի Եվրոպա դուրս գալ

Կիպրոս-Հայաստան հանդիպման արձագանքները

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Մինչ Ադրբեջանի հավաքականը Եվրոպա-96-ի ընտրական փուլի խմբային մրցաշարում Տրապիզոնում 3-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց այս անգամ Իսրայելի հավաքականից (0-2), և մինչ եվրոպական մարզական թերթերը, չնայած պարտություններին գովեստի խոսքեր են շռայլում Ադրբեջանի թիմին, ընդգծելով ֆուտբոլիստների բարձր տեխնիկան և խաղից խաղ նրանց առաջխաղացումը, Հայաստանի թիմանին ոչ մի լավ բան չցուցաբերեց Եվրոպային: Ցավալի է ընդունել, որ Հայաստանի ֆուտբոլն իջել է նույնիսկ Ադրբեջանի ֆուտբոլի մակարդակից: «Եվրոսպորտ» հեռուստակայանով դիտելով Կիպրոս-Հայաստան խաղի առանձին հատվածները, չենք կարող անտարբեր մնալ Հայաստանի հավաքականի անորակ խաղի նկատմամբ: 2 գոլակներն էլ, որ կիպրոսցիները խփեցին Հայաստանի հավաքականի դարպասը, անվայել է Հայաստանի, առավել ևս Եվրոպայի ֆուտբոլային մակարդակի համար: Սխալները շատ են, և հավաքականը, սկսած ղեկավարներից, պետք է որ ամբողջովին վերակազմավորվի: Այս տեսակ ֆուտբոլով Հայաստանը չպետք է կովկասյան լեռնաշխարհից դուրս գա Եվրոպա, կամ այլուր, քանի որ օտարներին ցուցադրելու ոչինչ չունի: Ճիշտ է, խոսվում է Հայաստանի տնտեսության վատ վիճակի, սպորտի ընդհանուր անկման, անկազմակերպվածության մասին, բայց այդ պատճառաբանություններն ամբողջովին ճիշտ չեն: Այդ դեպքում ինչով բացատրել 5-0 ջախջախիչ հաշվով Վրաստանի հավաքականի հաղթանակը Ուելսի հավաքականի նկատմամբ: Մի՞թե Վրաստանի տնտեսական ավելի բարվոք վիճակում է:

Ժամանակը շատ թանկ է: Հապաղել պետք չէ: Հարկավոր է Հայաստանի ֆուտբոլի ամբողջ կազմակերպությունը վերանորոգել, վերակազմել, վերափոխել: Հայաստանն անհամեմատ ավելի ուժեղ ֆուտբոլ ունի և պետք է ունենա նաև ուժեղ հավաքական: Ֆուտբոլի շնորհիվ Հայաստան երկիրն ավելի արագ և ավելի լավ կարող է ճանաչվել աշխարհում: Շատ կարևոր է հարցը, և յուրաքանչյուրը պետք է պատասխանատվություն կրի: Ինչ խոսք, պաշտոնական կողմերը կարող են բազմաթիվ պատճառաբանություններ բերել Կիպրոսի հավաքականի հետ խաղում կրած անհաջողության համար: Բայց դա չի արդարացվում, քանի որ ինչքան էլ, անենք, կիպրական ֆուտբոլն առաջընթաց է արել, միևնույնն է, մնում է Եվրոպայի հետնապահների թվում:

Հայաստանի հավաքականը այսպես ուր է գնում: Թույլ խաղով չի կարելի ճամփա բանալ, առավել ևս մեծ ասպարեզ դուրս գալ:

Ճանապարհը տանում է... դեպի անդունդ:

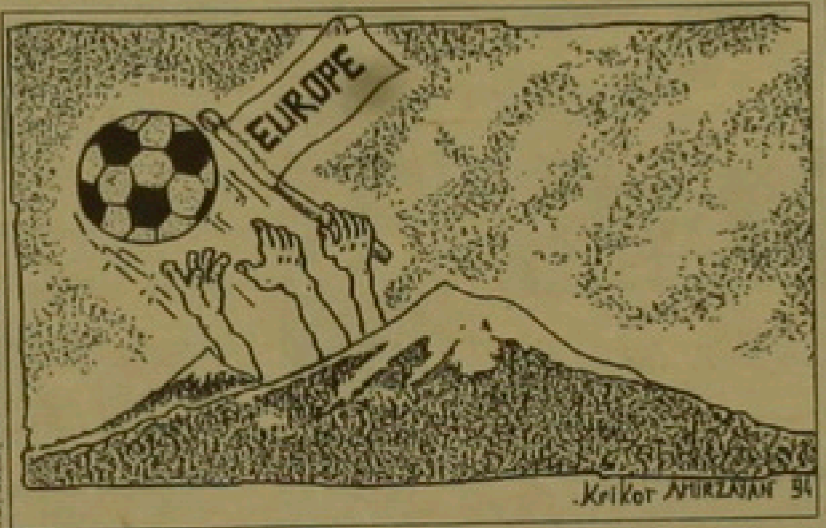

ՇԱԽՄԱՏ

Լրագրող Սյուզա Խաչատրյանը շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի մրցավար

Վաղը Մոսկվայում մեկնարկելու է շախմատի համաշխարհային օլիմպիադան: Նրա մասնակիցների թվում կլինի նաև «Սնարք» լրատվական գործակալության մարզական տեսաբան Սյուզա Խաչատրյանը: Նա կատարելու է 2 պարտականություն. լինելու է օլիմպիադայի մրցավար և միաժամանակ որպես լրագրող լուսաբանելու է մրցաշարի ընթացքը: Միջազգային կարգի մրցավար Սյուզա Խաչատրյանի կենսագրությունում ներկայիս օլիմպիադան առաջինը չի լինի: Մի քանի տասնյակ տարիներ նա շախմատ է խաղացել, բայց ավելի շատ ամենաբարձր մակարդակի մրցումներ է դատել:

ԼՈՂ

Գալֆայանը հաստատվում է Ավստրալիայում

Ֆրանսահայ հանրահայտ լողորդ Քրիստոֆ Գալֆայանը երազում է 1996 թ. Ավստրալիայում կայանալիք օլիմպիական խաղերում մեդալ շահել: Նա վերջերս որոշել է հաստատվել Ավստրալիայում «Ձորջիա» համալսարանում ուսումը շարունակելու նպատակով: Միաժամանակ օլիմպիական մայրաքաղաքի հնարավորություններից օգտվելով և շաբաթական 6-7 անգամ մարզվելով, նա ......նախապատրաստվում է օլիմպիական խաղերին: Քրիստոֆ Գալֆայանը հաջող հանդես չի եկել աշխարհի վերջին առաջնությունում, քանի որ լավ չէր նախապատրաստվել պատասխանատու մրցաշարին: Նա չի ուզում կրկնել նույն սխալը: «Ավստրալիայում պետք է կարողանամ ավելի մեծ ինքնավստահություն ձեռք բերել, ավելի մեծ թափով մարզվել և վարժվել օլիմպիական խաղերի մարզական պայմաններին, որպեսզի օլիմպիական խաղերի ժամանակ օտարություն չզգամ. դա կօգնի իմ հաջող ելույթներին»: Գալֆայանը մեկնելով ԱՄՆ, փաստորեն ֆրանսիացի շատ մարզիկների ճամփան է բռնում, ովքեր ավելի նպաստավոր պայմաններ կան բարձրակարգ մարզիկների հաջողությունն ապահովելու համար:

Սաբատինին Արգենտինայի «հոտը» սփռում է Եվրոպայի վրա

Արգենտինացի հանրահայտ թենիսիստուհի Գաբրիելա Սաբատինին վերջերս այնքան էլ հաջող հանդես չի գալիս թենիսի խաղահրապարակներում: Համաշխարհային դասակարգմամբ նա հիմա զբաղեցնում է 9-րդ տեղը: Փոխարենը Սաբատինիի գործերը հաջող են այլ բնագավառում՝ բիզնեսում: ԱՄՆ-ի և եվրոպական երկրների սպորտի կամ արվեստի հանրահայտ աստղերի նման Գաբրիելա Սաբատինին իր անունը օգտագործում է դրամ շահելու համար: Նա արտադրում և վաճառում է օծանելիքներ: Նրա «Գաբրիելա» (1989 թ.) և «Մագնետիկ» (1992 թ.) օծանելիքները մեծ հետաքրքրություն առաջացրին և լավ վաճառք արձանագրեցին: Այսօր գեղադեմ Գաբրիելա Սաբատինին մեկնել է բերել «Կասկադա» անունով մի նոր օծանելիք, որի միջոցով Արգենտինայի հոտը սփռվել է Եվրոպայի վրա: Գերմանիայում, Ավստրիայում, Հոլանդիայում, Շվեյցարիայում հաջողությամբ վաճառվում են նրա առաջին երկու օծանելիքները, իսկ «Կասկադան» պետք է վաճառքի հանվի նաև Ֆրանսիայում, մի երկրում, որը 20-րդ դարի օծանելիքների ընտրանին է: Ֆրանսիան կհանդուրժի՞, որ Արգենտինայից եկած մի աղջիկ ցույց տա, թե ինչ է օծանելիքը: Մնում է սպասել օծանելիքի տափի վրա Բուենոս-Այրես, թե Փարիզ կգրավի: Համենայն դեպս Փարիզ անունը հաճախ է գրվում աշխարհում մեծ համբավ ունեցող ֆրանսիական օծանելիքների շշերի վրա:

Գ. Ա.

Բաժինը վարում է
ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հողի ուժ կա Քաղցրաշենի ըմբիշների երակներում

ՊԵՐՃԱՆՈՒՇ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Հաշվարկս վերջին տարիներին միշտ չէ, որ այս կամ այն մարզաձևում հանրապետության չեմպիոններին և ուժեղագույններին որոշելու համար անցկացվում են խոշորամասշտաբ մրցումներ: Երբեմն աշխարհի, Եվրոպայի կամ միջազգային մրցաշարերին մասնակցող մարզական պատվիրակությունների կազմերը որոշվում են միայն ու միայն տվյալ մարզաձևի ֆեդերացիայի ու նրա մասնագետների հայեցողությամբ: Ուրախալի է, որ այս տարի արդեն առանձին մարզաձևերից հանրապետության առաջնություններ են անցկացվում: Հունա-հռոմեական ըմբշամարտի հանրապետական առաջնությունից հետո, որն ի դեպ անցավ բարձր մակարդակով, իրենց մրցավեճն սկսեցին ազատ ոճի ըմբիշները: «Դինամո» մարզական ընկերության դահլիճում անցկացված այդ միջոցառմանը մասնակից էին մարզաձևի շատ սիրահարներ: Շատ էին, քանզի ցանկություն ունեին տեսնելու մեր անվանի, աշխարհի ու Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսներ կրած ըմբիշների ելույթները: Ափսոս, որ նրանցից Արմեն Մկրտչյանը, Անուշավան Մախսուդյանը, Արայիկ Բաղդասարյանը, Արմեն Սիմոնյանը և մի քանի այլ ուժեղագույն մարզիկներ չէին մասնակցում այս մրցաշարին: Այնուամենայնիվ Երևանի, Գյումրիի, Վանաձորի, Աբովյանի ու Արտաշատի ներկայացրած 67 ըմբիշների շարքում կային Եվրոպայի այս տարվա երիտասարդական առաջնության հաղթող Արամ Մարգարյանը, նույն մրցաշարի երկրորդ մրցանակակիր Արայիկ Գևորգյանը, ինչպես նաև սիրողական մարզիկներ Գևորգ Հովհաննիսյանը, Ռազմիկ Մարգարյանը, Նորիկ Գևորգյանը և ուրիշներ:

48 կիլոգրամ քաշայինների մեջ հաղթանակ տարավ Արտաշատի շրջանի Քաղցրաշեն գյուղի լուսավորության նախարարության պատկանող մարզադպրոցի սան Արման Մարգարյանը: Եվ նա միակը չէր, որ ներկայացնում էր Քաղցրաշենն այս մրցումներում: Նրանից ետ չմնացին նաև Արամ և Վահան Մարգարյան եղբայրները: Չորրորդ Քաղցրաշենցին արդեն Եվրոպայի առաջնության մրցանակակիր Արայիկ Գևորգյանն էր: Նրանց մարզիչ Ռազմիկ Գոյեցյանը ուրախություն ապրեց, երբ իր հինգերորդ սանը Նորիկ Գևորգյանը նույնպես նվաճեց ուժեղագույնի կոչումը 52 կիլոգրամ քաշայինների մեջ: «Հողի ուժ կա իմ սաների բազուկներում», հպարտությամբ ասաց նա:

68 կգ քաշային կարգում հաղթանակ տարավ դինամոյական Խաչիկ Հարությունյանը: Նրա ակումբակից, ներքին գործերի բարձրագույն ուսումնական դպրոցի սան Բագրատ Մկրտչյանը (130 կգ) նույնպես կանգնեց հաղթողի պատվանդանին: Նրանց մարզիչն է Յուրա Բաղինը: Երրորդ դինամոյական, Եբայանը: Երրորդ Զարզանդ Նազարյանը հաղթեց 100 կիլոգրամ քաշայինների մրցույթում: Հանրապետության չեմպիոնի կոչման արժանացան նաև լուսավորության նախարարության Երևանի մասնագիտացված մարզադպրոցի մարզիչ Լյովա Վարդանյանի երկու սաները Գևորգ Հովհաննիսյանը (82 կգ) և Արտյոմ Սարգսյանը (90 կգ): Գյումրեցիները, որոնք հունա-հռոմեական ըմբշամարտում ունեցել են 4 չեմպիոններ, այս անգամ ձեռնունայն մնացին բարձրագույն պարգևներից:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Մատուրանային ստիպեցին հեռանալ

Կոլումբիայի հավաքականի հանրահայտ մարզիչ Ֆրանցիսկո Մատուրանան հայտարարեց, որ իրեն ստիպել են պաշտոնից հրաժարական տալ: Չնայած նրան, որ աշխարհի առաջնությունից հետո նա ստանձնել էր Մադրիդի «Ատլետիկո» թիմի մարզչի պաշտոնը: Հարցն այն է, որ «Ատլետիկոն» անհաջող է հանդես գալիս Իսպանիայի առաջնությունում և զբաղեցնում է ընդամենը 18-րդ տեղը: «Ատլետիկոյի» նախագահ Ջիլ ի Ջիլը անմիջապես Մատուրանային փոխարինող գտավ՝ հանձին արգենտինացի Ջորջե դը Ալեսանդրոյի:

Վենեբլսի ապօրինի եկամուտները

BBC հեռուստաընկերությունը մեղադրել էր Անգլիայի հավաքականի ավագ մարզիչ Տերրի Վենեբլսին այն բանում, որ նա 1991 թ. աշխատելով «Տոտենհեմ» թիմում, ապօրինաբար յուրացրել է շուրջ 500 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Չնայած դրան, Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան իր վստահությունն է հայտնել Վենեբլսին:

Հարրի Լինեկերը հրաժեշտ տվեց ֆուտբոլին

Անգլիայի հավաքականի անվանի հարձակվող և ռմբարկու Հարրի Լինեկերը, որը, հոգնելով եվրոպական պրոֆեսիոնալ և կոշտ ֆուտբոլից, տեղափոխվել էր Ճապոնիա և հանդես էր գալիս Նագոյա քաղաքի «Գրամպուս էյթս» թիմում, իր վերջին խաղն անցկացրեց և հայտարարեց ֆուտբոլին հրաժեշտ տալու մտադրության մասին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. թ. դեկտեմբերի 23-ին, ժամը 11-ին Երևանի շախմատի կենտրոնական տանը տեղի կունենա Հայաստանի Հանրապետության ֆուտբոլի ֆեդերացիայի արտահերթ կոնֆերանս:

Տեղյակ ենք պահում, որ ֆեդերացիայի նախագահի թեկնածուների գրանցման վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 3-ն է:

ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

A STYLE

ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հատուկ դասընթացների բաժին

ժողովրդավարությունը խաղախական բարեփոխումների ժամանակ

դասընթացը ներկայացնում է

Քննարկում
Միացյալ Նահանգների խաղախականությունը
1994 թ. ընտրություններից հետո

թեմայով
Մասնակիցներ՝
Մեծարգո պր. Հարրի Ջ. Գիլմոր
Հայաստանի Հանրապետությունում ԱՄՆ-ի դեսպան
դոկտ. Ջոն Քուինըրս
Հայաստանի Հանրապետությունում ԱՄՆ-ի դեսպանության հասարակական հարաբերությունների գծով պատասխանատու
պր. Բոբ Պեստրոն
Հայաստանի Հանրապետությունում ԱՄՆ-ի դեսպանության խաղախական գծով պատասխանատու
Քննարկման ղեկավար՝ դոկտ. Լուսին Դանիելյան
1994 թ. դեկտեմբերի 1, հինգշաբթի ժ. 5:30-7:30
Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի փոքր դահլիճում
(հինգերորդ հարկ)
Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40

1994 թ. նոյեմբերի 8-ի ընտրությունները Միացյալ Նահանգներում ներկայացնում են վերջին խառաուրն տարիս ընթացքում Ամերիկայի Կոնգրեսում տեղի ունեցած ամենամեծ փոփոխությունը: Հանրապետական կուսակցությունը հաղթել է ծայների մեծամասնությունը եւ Սենատում, եւ Ներկայացուցիչների պալատում: Սենատոր Բոբ Դոուլը կդառնա ԱՄՆ-ի Սենատի նոր մեծամասնության ղեկավարը, իսկ Կոնգրեսի Հանրապետական կուսակցության անդամները կղեկավարեն Կոնգրեսի բոլոր հանձնաժողովները: Նախագահ Բիլ Քլինթոնը ժողովրդավարական կուսակցության ղեկավարն է: Մասնակիցները կներկայացնեն ընտրությունների արդյունքները, վերահսկման եւ հավասարակշռությունների ամերիկյան համակարգը եւ օրենսդրական գործընթացները եւ այն հետեւանքները, որ 1994 թ. ընտրությունները կունենան ԱՄՆ-ի խաղախականության վրա: Ելույթներին կհաջորդեն հարց ու պատասխաններ:

ՕԱՆՈՒՑՈՒՄ

Նոյեմբերի 30-ին, ժամը 14-ին, Գրողների տան մեծ դահլիճում տեղի կունենա ցերեկույթ՝ նվիրված տոլստահայ անվանի բանաստեղծ Զահրատի ծննդյան 70-ամյակին: Խոսք Զահրատի մասին՝ Ալեքսանդր Թոփչյան: Ելույթ գրող, բանաստեղծ Վահրամ Թաթիկյան: Ցերեկույթին կմասնակցեն ասմունքողներ Սարի Պահուտյանը, Կամո Տեր-Պետրոսյանը, Համբարձում Սահակյանը:

Հայաստանի գրողների միություն

EREBUNI MEDICAL CENTER
ORL SERVICE UMAF

ԼՕՐ բաժանմունքը հագեցված է բոլոր ժամանակակից յուրահատուկ սարքավորումներով, որոնք միակն են Հայաստանում: Դրանք հնարավորություն են ընձեռում ախտորոշել քիթ, կոկորդ եւ ականջի հիվանդությունները եւ կատարել յուրահատուկ բարդ վիրահատություններ նորագույն եղանակներով, այդ թվում

- ԼՕՐ օրգանների ֆիբրոսկոպիա (ներքին զննում)
- քթային աուդիոմետրիա (լսողության ֆունկցիաների ստուգում)
- լսողական ապարատների ընտրություններ եւ պրոտեզավորում
- լսողությունը վերականգնող վիրահատություններ
- դեմքի կոսմետիկ վիրահատություններ (ականջի եւ քթի)
- կոկորդի միկրովիրահատություններ
- եւ այլն ...

Վիրահատությունների մեծ մասը կատարվում է ընդհանուր անզգայացումով: Ձեզ կբուժեն լավագույն բժիշկները, որոնք որակավորում են ստացել Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի լավագույն բժշկական կենտրոններում:
Մեզ կարող եք դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Էրեբունի բժշկական կենտրոն, ԼՕՐ բաժանմունք, հեռ. 47-23-70, 47-24-90

ԷՐԵԲՈՒՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԼՕՐ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ

Լույս է տեսել
ԳԻՆԴ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ
հերթական հրատարակումը

A STYLE

Ցանկացողներին տեղեկագիրը կուղարկվի իրենց նշված հասցեով, առանց հավելավճարի:

Զանգահարել՝
58 13 51, 58 91 67

Ընկերությունը մասնակարար կազմակերպություններին, անհատ ձեռնարկողներին, խաղաւացիներին առաջարկում է համագործակցել իրացման միասնական առեւտրաֆինանսական ծրագրերի կենսագործման ուղղությամբ.

Ընկերությունը կարող է
- անվճար գովազդել Ձեր ապրանքները սեփական միջոցներով.
- կազմակերպել փոխադրումներ.
- ապահովել իրացման կազմակերպումը, բոլոր անհրաժեշտ երաշխիքային պայմաններով:

Ընկերության կողմից մշակված առեւտրաֆինանսական ծրագրերը
- կազմված են մասնագիտական վերլուծությունների հիման վրա
- ապահովում են տեղական շուկայից բավարար տեղեկատվական մակարդակ,
- ֆինանսական հիմնարար կազմակերպվածություն բանկային համակարգի, արժեգրկման հարաբերությունների:

Ծրագրերը ապահովում են.
- կողմերի փոխադարձ ռիսկի երաշխավորվածությունը
- ֆինանսական, գույքային եւ գործնական առումով

Ծրագրերը ամբողջացնում են
- տնտեսական
- ֆինանսական եւ իրավաբանական մոդելների միասնական կիրառումը:

Դիմէք մեզ
- համագործակցելու
- Ձեր չվաճառվող ապրանքները իրացնելու
- մեզ հետ գործնական կապեր զարգացնելու համար

Հասցեն՝ Բաղրամյան 30
Հեռախոսներ՝ 22-81-86, 22-32-79, 22-02-74:

Գործում է 1991 թվականից

«NOY» BANK

ՆՈՅ բանկը իրականացնում է բանկային բոլոր գործառնությունները՝ այդ թվում.
ներգրավում է միջոցներ արտարժույթով և վճարում տոկոսներ՝
ամսեկան 6 %, եռամսյակային 20 % .
առաջարկում է սպասարկում
Visa, Union Card, Master Card, Diners Club պլաստիկ քարտերով:
ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ Է ՎԱՐԿԵՐ ԿԱՆԽԻԿ և ԱՆԿԱՆԽԻԿ

Պուշկինի 9, հեռ.՝ 582836	Բաղրամյան պող. 79, հեռ.՝ 270516	Չխտովի փ. 23, հեռ.՝ 462527	Մաշտոցի պող. 37 հեռ.՝ 538381

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թերթերի եւ ամսագրերի էջադրման գաղտնիքներին տիրապետել ցանկացողներին

Գերմանիայի ժուռնալիստիկայի միջազգային ինստիտուտը եւ «Ազգ» օրաթերթը Երեւանում կազմակերպում են անվճար դասընթացներ թերթերի եւ ամսագրերի էջադրման (Lay-out), լուսանկարների տեղադրման եւ տոլիգրաֆիական հարակից տեխնիկաներին տիրապետել ցանկացողների համար:

- Դասընթացները՝ ամեն օր, առավոտյան ժամը 10-12-ը: Օրական երկժամյա դասընթացը դրանք կտեւեն 2 շաբաթ, մինչեւ դեկտեմբերի 12-ը:
- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ժուռնալիստների տան փոքր դահլիճում, Պուշկինի 3ա:
- Դասընթացները վարում է Բեռլին-Բրանդենբուրգի ժուռնալիստիկայի ինստիտուտի լավագույն մասնագետ ՊԻՏԵՐ ՄԱՅԸ:
- Զուգահեռ հայերեն թարգմանությունն ապահովված է:
- Հրավիրում ենք թերթերի եւ տպարանների համապատասխան բաժինների աշխատակիցներին եւ առհասարակ այդ ասպարեզում հետաքրքրություն ունեցողներին:

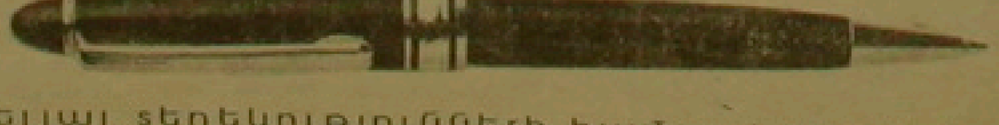

Հավելյալ տեղեկությունների համար կարելի է դիմել «Ազգ» թերթի տնօրենություն, հեռ.՝ 56-28-63:

A STYLE